

RAPPORT

Natuurtoets SK Parencó

In het kader van het MER voor de aanvraag
revisievergunning van SK Parencó

Klant: Smurfit Kappa Parencó B.V.

Referentie: BH9877I&BRP002F02

Status: Definitief/F02

Datum: 22 december 2023

Titel document: **Natuurtoets SK Parencó**

Sub titel: **In het kader van MER voor aanvraag revisievergunning**

Referentie: **BH9877I&BRP002F02**

Status: **F02/Definitief**

Datum: **22 december 2023**

Projectnaam: **SK Parencó aanvraag revisievergunning**

Projectnummer: **BH9877**

Auteur(s):

Opgesteld door:

Gecontroleerd door:

Datum: **19 december 2023**

Goedgekeurd door:

Datum: **22 december 2023**

Classificatie

Project gerelateerd

Behoudens andersluidende afspraken met de Opdrachtgever, mag niets uit dit document worden veeleenvoudigd of openbaar gemaakt of worden gebruikt voor een ander doel dan waarvoor het document is vervaardigd. HaskoningDHV Nederland B.V. aanvaardt geen enkele verantwoordelijkheid of aansprakelijkheid voor dit document, anders dan jegens de Opdrachtgever.

Let op: dit document bevat mogelijk persoonsgegevens van medewerkers van HaskoningDHV Nederland B.V.. Voordat publicatie plaatsvindt (of anderszins openbaarmaking), dient dit document te worden geanonimiseerd of dient toestemming te worden verkregen om dit document met persoonsgegevens te publiceren. Dit hoeft niet als wet- of regelgeving anonimiseren niet toestaat.

Inhoud

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Doelstelling en scope onderzoek	2
1.3	Leeswijzer	2
2	Wettelijk- en beleidskader	3
2.1	Wet natuurbescherming	3
2.1.1	Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb)	3
2.1.2	Soorten (hoofdstuk 3 Wnb)	3
2.2	Omgevingsverordening provincie Gelderland	4
2.2.1	Natuurnetwerk Nederland / Gelders Natuurnetwerk	4
2.2.2	Groene ontwikkelingszone	4
2.2.3	Weidevogel- en ganzenrustgebieden	5
3	Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep	6
3.1	Beschrijving plangebied en de directe omgeving	6
3.2	Voorgenomen ingreep	9
3.3	Uitgangspunten natuurtoets	9
4	Toetsing wettelijk beschermde gebieden	11
4.1	Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde gebieden	11
4.2	Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden	11
4.3	Mogelijke storingsfactoren	13
4.4	Effectbeoordeling tijdelijke effecten ombouw- en herinrichtingsfase	15
4.4.1	Verstoring door geluid, trillingen, licht en optische verstoring (tijdelijk)	15
4.4.2	Verzuring of vermesting door stikstofdepositie (tijdelijk)	15
4.5	Effectbeoordeling permanente effecten gebruiksfase	15
4.5.1	Vernatting (permanent)	15
4.5.2	Verstoring door geluid (permanent)	22
4.5.3	Verzuring of vermesting door stikstofdepositie (permanent)	22
4.6	Conclusie wettelijk beschermde gebieden	23
5	Toetsing wettelijk beschermde soorten	24
5.1	Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten	24
5.2	Aanwezige of te verwachten wettelijk beschermde soorten	24
5.2.1	Grondgebonden zoogdieren	24
5.2.2	Vleermuizen	27
5.2.3	Vogels	28
5.2.4	Amfibieën	29
5.2.5	Reptielen	30

5.2.6	Ongewervelden	30
5.2.7	Samenvatting aanwezige of te verwachten wettelijk beschermde soorten	31
5.3	Effectbeschrijving- en beoordeling	31
5.3.1	Beschermde diersoorten in groenstructuren	32
5.3.2	Beschermde diersoorten in gebouwen	32
5.4	Voorzorgsmaatregelen en noodzaak vervolgstappen	33
5.4.1	Boom- en steenmarter	33
5.4.2	Algemene zorgplicht	34
5.5	Conclusie wettelijk beschermde soorten	34
6	Toetsing planologisch beschermde gebieden	35
6.1	GNN/GO	35
6.2	Weidevogel- en ganzenrustgebied	36
6.3	Conclusie toetsing planologisch beschermde gebieden	36
7	Conclusies en aanbevelingen	37
7.1	Gebiedsbescherming	37
7.2	Soortenbescherming	37
7.3	Planologische beschermde gebieden	37
	Literatuur	38
	Bijlagen	
1.	Juridisch- en Beleidskader	
2.	Doelstellingen Natura 2000-gebieden Rijntakken & Veluwe	
3.	Geluidscontouren	

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

Smurfit Kappa Parenco B.V. (hierna: SK Parenco) is een papierproducent, gelegen aan de Veerweg 1 te Renkum. SK Parenco produceert papier voor de grafische en de verpakkingindustrie. Daarvoor beschikt SK Parenco over twee papiermachines en alle daartoe behorende randvoorzieningen:

- Met Papiermachine 1 (PM1) wordt publicatiepapier ten behoeve van diverse grafische toepassingen geproduceerd, waaronder flyers, folders, tijdschriften, TV- en radio gidsen;
- Met Papiermachine 2 (PM2) wordt verpakkingpapier in de vorm van fluting en testliner geproduceerd, voornamelijk voor diverse levensmiddelen- en consumentenverpakkingen.

Het bedrijf wil de huidige activiteiten voortzetten en verbeteren en alle hiervoor vigerende vergunningen actualiseren en onderbrengen in één integrale omgevingsvergunning (Alternatief 1). Daarnaast overweegt SK Parenco om vanwege een veranderende afzetmarkt volledig om te schakelen naar de productie van verpakkingpapier (Alternatief 2). Deze natuurtoets is onderdeel van het Milieueffectrapport (**MER**) dat voor de aanvraag revisievergunning van SK Parenco is opgesteld. In het kader van het MER zijn de volgende alternatieven en varianten onderzocht:

- Alternatief 1 (publicatie- en verpakkingpapier): basisvariant (**Alt1**);
- Alternatief 1 (publicatie- en verpakkingpapier): plusvariant (**Alt1+**);
- Alternatief 2 (100% verpakkingpapier): basisvariant (**Alt2**);
- Alternatief 2 (100% verpakkingpapier): plusvariant (**Alt2+**).

Alt 1, waarin de huidige bedrijfsactiviteiten worden voortgezet, heeft vrijwel geen (aanvullende) negatieve effecten op natuurwaarden ten opzichte van de huidige (referentie)situatie. In Alt 1 (zie Tabel 3-1 van het MER) wijzigt immers niets aan de bestaande inrichting, indeling, opstellen en grensstructuur van het fabrieksterrein en worden in beide varianten alleen procesoptimalisaties voorgesteld ter verbetering van met name de energie- en waterhuishouding, maar ook verkeer, materieel, geluid en trillingen. Een uitzondering is dat uit het depositieonderzoek (bijlage 8 bij het MER) volgt dat Alt1 resulteert in een toename van stikstofdepositie op Natura 2000-gebieden. Aan de hand van de berekende toename is op voorhand geconcludeerd dat dit Alt onwenselijk is. Daarom is besloten dat SK Parenco dit Alt (Alt1) niet aan zal vragen. Deze toename in depositie zal kort worden toegelicht in hoofdstuk 4. Verder wordt Alt1 in dit onderzoek buiten beschouwing gelaten.

In de voorliggende natuurtoets worden dan ook - alleen de voorgenomen bedrijfsactiviteiten van Alt 2 getoetst aan vigerende natuurwet- en regelgeving en natuurbeleid. Daarbij wordt voor grondwatereffecten, geluidseffecten en stikstofdepositie-effecten onder meer gebruik gemaakt van de daarop betrekking hebbende deelrapporten in de bijlagen 17 (Water) respectievelijk 10 (Geluid) en 8 (stikstofdepositie). Daarnaast geeft de natuurtoets een beeld van de aanwezige natuurwaarden (beschermde soorten en natuurgebieden) in de huidige (referentie)situatie. Er is een effectbeoordeling opgenomen waarin volledig wordt omgeschakeld naar verpakkingpapier en waarbij het terrein kan worden heringericht en enkele gebouwen en installaties buiten gebruik gesteld, anders gebruikt en/of aangepast worden.

Omdat de voorgenomen bedrijfsactiviteiten van Alt 2 zowel binnen als buiten het plangebied (de inrichting van SK Parenco) effecten kunnen hebben op beschermde soorten en natuurgebieden, moeten de verwachte effecten worden beschreven en getoetst aan het vigerende natuurbeleid en natuurwet- en regelgeving. Het natuurbeleid en de wet- en regelgeving worden in hoofdstuk 2 beschreven.

1.2 Doelstelling en scope onderzoek

Dit rapport beschrijft het plan- en studiegebied en de daar mogelijk voorkomende juridisch dan wel beleidsmatig beschermde natuurwaarden. Het doel van de natuurtoets is het in beeld brengen van de verwachte effecten van Alt 2, waarin volledig wordt omgeschakeld naar verpakkingspapier, op beschermde soorten en natuurgebieden in het plan- en/of studiegebied en de toetsing daarvan aan de vigerende wet en -regelgeving. Specifiek gaat het om de volgende onderdelen:

- Voortoets in het kader van Natura 2000-gebieden;
- Toetsing Soortenbescherming;
- Beoordeling planologisch beschermde Natuurnetwerk Nederland (NNN).

Het **plangebied** betreft het gebied waar de besluitvorming (Omgevingsvergunning Milieu) betrekking op heeft. Het **studiegebied** is groter dan het plangebied en omvat het gebied waar als gevolg van de voorgenomen bedrijfsactiviteiten en alternatieven relevante effecten op beschermde soorten en/of natuurgebieden te verwachten zijn. Met andere woorden: het studiegebied omvat het plangebied en het gebied daarbuiten, waar mogelijk effecten optreden.

SK Parenco is niet voornemens om bestaande houtopstanden, waaronder bos, losse bomen of overige beplanting binnen het plangebied te kappen of verwijderen en vraagt hier geen vergunning voor aan. Een toetsing van de effecten op beschermde houtopstanden is daarom geen onderdeel van deze natuurtoets.

Uit de natuurtoets volgt of in het kader van gebiedsbescherming een passende beoordeling nodig is en of er in het kader van soortenbescherming vervolgstappen zoals het uitvoeren van een aanvullend onderzoek en een ontheffingsaanvraag noodzakelijk zijn. Daarnaast geeft de natuurtoets duidelijkheid over of vervolgstappen ten aanzien van het planologisch beschermde NNN nodig zijn.

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 is het juridisch- en beleidskader weergegeven waarin de wet- en regelgeving van de Wnb en het NNN beschreven wordt. Hoofdstuk 3 geeft een algemene beschrijving van het plangebied en beschrijft de voorgenomen ontwikkelingen. In hoofdstuk 4 is de voortoets in het kader van Natura 2000-gebieden beschreven. In hoofdstuk 5 is de toetsing ten aanzien van beschermde soorten opgenomen. Hoofdstuk 6 beschrijft effecten op het planologische beschermde NNN. Tot slot zijn in hoofdstuk 7 de conclusies samengevat en worden aanbevelingen gedaan.

2 Wettelijk- en beleidskader

In dit hoofdstuk wordt het juridische (Wet natuurbescherming) en het provinciale natuurbeleidskader (Omgevingsverordening) ten aanzien van natuur beschreven. Voor een uitgebreidere toelichting wordt verwezen naar bijlage 1 van dit rapport.

2.1 Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van inheemse soorten planten en dieren geregeld in de Wet natuurbescherming (hierna: Wnb). Deze wet bevat regels voor de bescherming van natuurgebieden, in het wild levende dier- en plantensoorten en houtopstanden in Nederland. Het uitgangspunt van de wet is de natuur te beschermen, mede vanwege de intrinsieke waarde, en het behouden en herstellen van biologische diversiteit zonder de lasten te verhogen. De provincies zijn over het algemeen het bevoegde gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid (zoals gaswinning en uitbreiding snelwegen), is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Voor dit project is de provincie Gelderland bevoegd gezag. De Wnb kent naast de algemene zorgplicht (art 1.11) twee onderdelen die relevant zijn voor dit project, namelijk gebiedsbescherming en soortenbescherming. Deze twee onderdelen worden hieronder toegelicht.

Algemene zorgplicht: de Wnb schrijft voor dat nadelige gevolgen voor planten en dieren zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, voorkomen moeten worden, ongeacht of deze beschermd zijn of niet.

In de volgende paragrafen worden de relevante wettelijke kaders behandeld.

2.1.1 Natura 2000-gebieden (hoofdstuk 2 Wnb)

Op grond van de Europese Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn moeten Natura 2000-gebieden aangewezen worden om habitats en soorten van Europees belang te beschermen. Deze gebieden zijn geselecteerd op grond van het voorkomen van soorten en habitattypen die vanuit Europees oogpunt bescherming nodig hebben. In totaal zijn in Nederland ruim 160 Natura 2000-gebieden aangewezen. Voor elk Natura 2000-gebied zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd voor soorten en/of habitattypen. Per soort en/of habitatype is aangegeven of behoud van de huidige aantallen/arealen voldoende is of dat uitbreiding dan wel verbetering nodig is. Op grond van artikel 2.7, lid 2 Wnb is het verboden om zonder vergunning een project te realiseren dat significante gevolgen kan hebben voor een Natura 2000-gebied.

2.1.2 Soorten (hoofdstuk 3 Wnb)

De Wnb kent drie beschermingsregimes voor soorten:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb). Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels.
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.2 van de Wnb). Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.3 van de Wnb). Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb.

Elk van deze beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen. Zo is het verboden om nesten van vogels te vernielen of te beschadigen en is het verboden om soorten die vallen onder de Habitatrichtlijn te verstoren. De bepalingen in paragraaf 3.3 van de Wnb zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen. In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast. Lukt dat niet en worden verbodsbepalingen overtreden, dan is een ontheffing nodig. Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De lijst met vrijgestelde soorten kan daardoor per provincie verschillen.

2.2 Omgevingsverordening provincie Gelderland

2.2.1 Natuurnetwerk Nederland / Gelders Natuurnetwerk

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland (hierna NNN), is gericht op het behoud, herstel en de ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones. De bescherming van deze waarden vindt plaats conform de provinciale Omgevingsverordeningen door toepassing van een specifiek afwegingskader: het "nee, tenzij"-regime. De natuurgebieden in de provincie Gelderland vormen tezamen het Gelders Natuurnetwerk (hierna: GNN) en het beleidskader hiervoor is vastgelegd in de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland (versie juli 2022).

Nieuwe plannen en/of projecten zijn niet toegestaan als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten van de provincie Gelderland (bevoegd gezag voor GNN) vereist.

De wezenlijke kenmerken en waarden van het GNN zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze inhoudelijke doelen zijn per provincie uitgewerkt in het Natuurbeheerplan (natuurtypen) en aanvullende provinciale documenten. Voor het GNN zijn de regels rondom bescherming en ontwikkeling te vinden in de omgevingsvisie Gaaf Gelderland (<https://www.gelderland.nl/themas/omgevingsvisie>). De natuurdoelen worden jaarlijks door de provincie Gelderland vastgelegd in een Natuurbeheerplan.

In geval van NNN hoeft in beginsel geen rekening gehouden te worden met externe werking (effecten van handelingen buiten de als NNN begrensde gebieden op het NNN) zoals wel het geval is voor de Wnb. Ook in de Provincie Gelderland geldt geen externe werking voor het GNN.

2.2.2 Groene ontwikkelingszone

De provincie Gelderland heeft een Groene Ontwikkelingszone (hierna: GO) aangewezen. De GO is het gebied dat tussen en rondom de Gelderse natuurgebieden ligt. Hierin liggen onder andere de ecologische verbindingzones, de verbindende schakels tussen de Gelderse natuurgebieden. Het beleid over de GO is gericht op het versterken van de ecologische samenhang door de aanleg van ecologische verbindingzones en het creëren van overgangen tussen natuur en andere functies. Het doel is tweeledig: mogelijk maken van ruimtelijke initiatieven in combinatie met versterking van de kernkwaliteiten of ontwikkelingsdoelen. De GO bestaat met name uit agrarisch gebied, dat tussen de grote natuurkernen ligt. Om de migratiemogelijkheden voor planten en dieren te verbeteren, worden hier natuur- en landschapselementen aangelegd volgens de ontwikkelingsdoelen beschreven in de bijlage Kernkwaliteiten GNN en GO van de Omgevingsverordening.

Kleine natuurgebieden, denk aan stapstenen in een verbindingszone, zullen na aanleg ook deel gaan uitmaken van het Gelders natuurnetwerk. Op 31 mei 2022 hebben Gedeputeerde Staten van Gelderland regels voor de GO vastgesteld.

2.2.3 Weidevogel- en ganzenrustgebieden

Naast het GNN en de GO staan in de omgevingsverordening weidevogel- en ganzenrustgebieden aangewezen. Weidevogel- en ganzenrustgebieden zijn agrarische gebieden waar in tegenstelling tot de GO geen streven is voor ontwikkeling van nieuwe natuur- en landschapswaarden. Het gaat in deze gebieden om het behoud van de betekenis als broedgebied voor weidevogels of als rustgebied voor overwinterende ganzen.

3 Beschrijving plangebied en voorgenomen ingreep

3.1 Beschrijving plangebied en de directe omgeving

Het plangebied is gelegen in Gelderland in de plaats Renkum. Ten noorden van het plangebied liggen de Rijksweg (N225) en de woonwijken van Renkum. Verder naar het noordwesten ligt het Natura 2000-gebied de Veluwe. Aan de oostzijde ligt, binnen het plangebied, de waterzuiveringsinstallatie (WZI) van SK Parencó. Verder naar het oosten is het natuurgebied Jufferswaard gelegen. Het Natura 2000-gebied de Rijntakken grenst aan de zuidzijde aan het plangebied. Aan de westzijde bevindt zich de rioolwaterzuiveringsinstallatie (RWZI) van Waterschap Vallei en Veluwe. Figuur 3-1 geeft de ligging van het plangebied in de omgeving weer.

Figuur 3-1. Luchtfoto met het terrein van SK Parencó, de locaties waar werkzaamheden nodig zijn bij het omschakelen naar verpakkingspapier en daarnaast een aanduiding overige aanwezige elementen op het terrein: groenstructuren en een grondwal

Het plangebied betreft een fabrieksterrein van ongeveer 40 hectare groot. Het terrein is bijna volledig verhard en betreft een drukke omgeving met veel beweging van mensen, personenauto's, vrachtwagens en heftrucks.

In het zuidelijk deel ligt een haven die gebruikt wordt voor vervoer van papier via de Nederrijn. De oever van de haven is voorzien van damwanden.

Het fabrieksterrein is grotendeels omheind, met uitzondering van de aanwezige haven. Langs de randen van het plangebied zijn zowel binnen als buiten de omheining enkele groenstructuren aanwezig in de vorm van een kleine bosschage, bomenrijen (met en zonder ondergroei), struwelen en kort gemaaid gras.

Figuur 3-2. Impressie van verschillende groenstructuren binnen het plangebied. Foto's RHDHV 2022.

Het terrein van de waterzuivering ligt enigszins verhoogd ten opzichte van de omgeving (Figuur 3-2 links onder). De grens van het terrein vormt daar een klein talud, in Figuur 3-1 aangeduid als grondwal.

Verder zijn op het terrein verschillende loodsen, papiermachines en andere gebouwen, installaties en transportleidingen aanwezig (zie Figuur 3-3).

Figuur 3-3. Impressie van verschillende elementen binnen het plangebied. Foto's RHDHV 2022.

3.2 Voorgenomen ingreep

Zoals hiervoor al beschreven, overweegt SK Parenco om volledig over te stappen van productiepapier naar verpakkingspapier (Alt 2). Daarbij wordt de productie van publicatiepapier helemaal stopgezet en zal SK Parenco, na een ombouw van papiermachine 1 (PM1), alleen nog verpakkingspapier op beide papiermachines produceren. Het overschakelen naar productie van alleen verpakkingspapier is in essentie een vergaande vereenvoudiging van de productieprocessen en daarvoor benodigde grond- en hulpstoffen. Zoals beschreven in paragraaf 3.4 van het MER gaat deze mogelijke omschakeling gepaard met geen of minder gebruik van daarmee gemoeide soorten en hoeveelheden grondstoffen, hulpstoffen, afvalstoffen, transport, energie en emissies van geluid, lucht, stof e.d. ten opzichte van de huidige situatie. Tevens gebruikt SK Parenco de mogelijkheid om verschillende stromen, processen en installaties ruimtelijk te concentreren, zoals ook opgenomen in het (richtlijnen)advies van de Commissie voor de milieueffectrapportage (Cmer).¹

Alt 2 betekent in elk geval een ombouw van PM1; deze ombouw betreft proces- en installatietechnische aanpassingen aan de bestaande machine in de bestaande productiehal. Daarnaast komen bepaalde productie-, logistieke en andere ondersteunende processen te vervallen. Bijbehorende gebouwen en installaties zullen dan buiten gebruik worden gesteld, voor andere bedrijfsprocessen worden gebruikt en/of mogelijk in de toekomst worden afgebroken. Zoals verder te zien is in figuur 3-1, is in Alt 2 ook voorzien in een uitbreiding van het OCC-opslagterrein en het magazijn (gereed product), een overkapping van de beluchtingstanks en de aanleg van een extra transportband voor OCC naar het RCF-gebouw; deze zijn lichtgroen gemarkeerd en aangeduid als nieuw/aangepast gebruik. De thans verwachte (om)bouw betreft een ruimtelijke herinrichting en aanpassingen aan bestaande gebouwen en installaties waarbij geen grootschalige en langdurige inzet van zwaar materieel benodigd is. In de volgende paragraaf staan de uitgangspunten vermeld. Daarnaast beoogt SK Parenco om bepaalde bedrijfsactiviteiten functioneel en ruimtelijk zo te concentreren dat het interne transport verder kan worden teruggeschoefd en extra ruimte ontstaat om bijvoorbeeld ook meer groene ruimte te realiseren. Zoals hiervoor al beschreven, is het niet de bedoeling om bestaande groenstructuren, houtopstanden, bermen en/of de grondwal aan de randen van het fabrieksterrein aan te passen. In Figuur 3-1 is indicatief weergegeven waar op het terrein aanpassingen zijn voorzien.

3.3 Uitgangspunten natuurtoets

In deze natuurtoets zijn de effecten van de ombouw- en herinrichtingsfase en van de gebruiksfase van Alt 2 beoordeeld. Voor de effectbeschrijving is uitgegaan van een aantal uitgangspunten waaraan tijdens deze fase wordt voldaan. Indien niet aan deze uitgangspunten wordt voldaan, kunnen de effecten groter of kleiner zijn dan in deze natuurtoets is beschreven. In het kader van het MER is bovendien een aantal andere deelonderzoeken uitgevoerd, waarvan de resultaten ook zijn meegenomen in deze natuurtoets. Het betreft een stikstofdepositie-onderzoek (bijlage 8 van het MER), geluidsonderzoek (bijlage 10 van het MER) en geohydrologisch onderzoek grondwaterbesparing (bijlage 13 van het MER).

Aan al deze onderzoeken liggen bepaalde uitgangspunten ten grondslag. Ook voor deze uitgangspunten geldt dat als hier niet aan wordt voldaan of hiervan wordt afgeweken, de effecten op natuur groter of kleiner kunnen zijn dan in deze natuurtoets is beschreven.

- Er worden geen bestaande houtopstanden, waaronder bos, losse bomen of overige beplanting binnen of langs het plangebied gekapt of verwijderd.
- Er wordt alleen over verharde delen van het terrein gereden, bermen en overige groene delen blijven onaangetaast.
- Er zijn vooralsnog geen plannen om gebouwen die buiten gebruik worden gesteld, te slopen.
- Aanpassingen aan gebouwen vinden intern plaats en/of betreffen uitbreidingen waarbij dakbedekking en muurdelen niet of zo min mogelijk aangetast worden.

¹ Advies Cmer van 5 januari 2022 met projectnummer 3593 en brief ODRN met kenmerk OD50 /W.Z21.106952.01 /D220021972

- Graafwerkzaamheden zijn niet aan de orde.
- Het bedrijfsterrein is in de huidige situatie reeds verlicht. Er zal geen extra kunstlicht worden toegepast tijdens de ombouw- en herinrichtingsfase.
- Tijdens de ombouw- en herinrichtingsfase wordt alleen overdag gewerkt.

4 Toetsing wettelijk beschermde gebieden

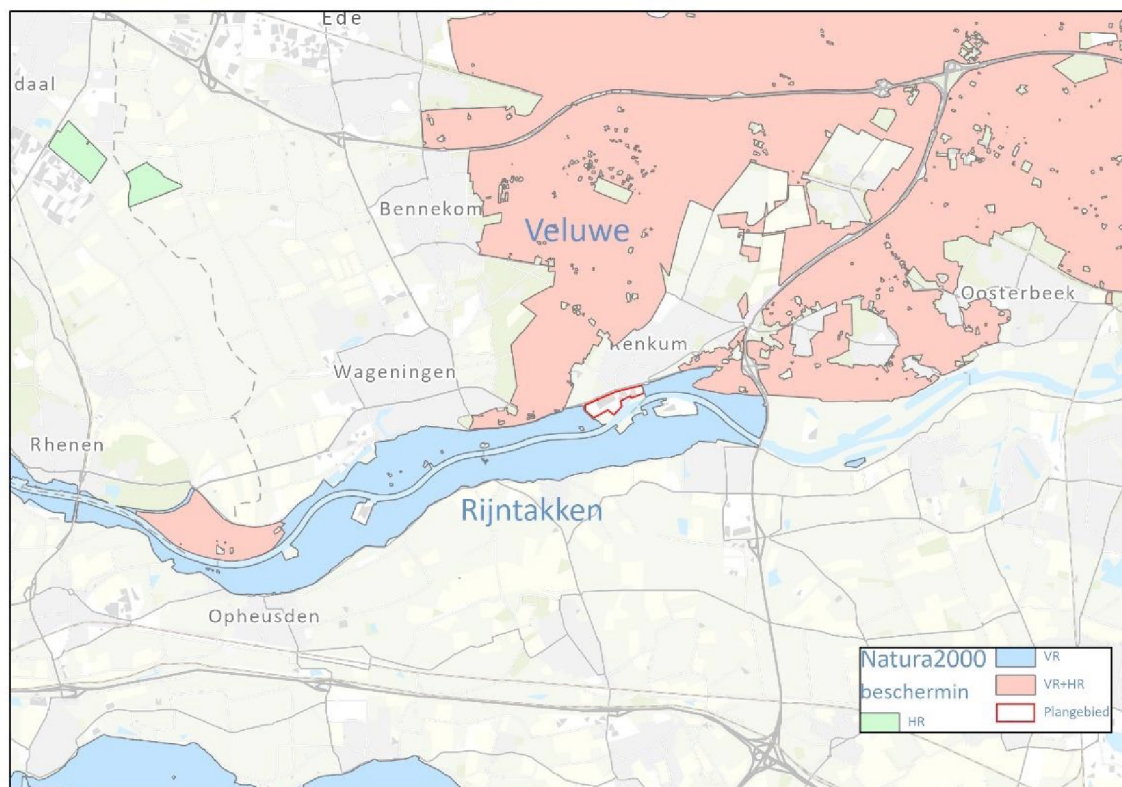
In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied wettelijk beschermde gebieden (Natura 2000-gebieden) zijn gelegen en wordt beoordeeld of storingsfactoren kunnen optreden (voortoets). Daarnaast zijn de benodigde vervolgstappen beschreven.

4.1 Werkwijze onderzoek naar wettelijk beschermde gebieden

Om na te gaan welke wettelijke beschermde Natura 2000-gebieden in de omgeving van het plangebied zijn gelegen, is de Atlas Leefomgeving van de Rijksoverheid geraadpleegd (Ministerie van LNV, 2021a). Vervolgens is op basis van *expert judgement* een inschatting gemaakt van de effecten van de geplande ingreep in relatie tot de omliggende Natura 2000-gebieden. Dit is beoordeeld aan de hand van de storingsfactoren zoals geformuleerd in de zogenoemde Effectenindicator (Ministerie van LNV, 2021b). Vervolgens is nagegaan of en in hoeverre enige relatie te verwachten is tussen de effecten vanuit de voorgenomen ingreep en de onder de Wnb geformuleerde instandhoudingsdoelen van in deze omgeving liggende Natura 2000-gebieden.

4.2 Ligging ten opzichte van Natura 2000-gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken en ligt op circa 20 meter afstand van het plangebied. Verder naar het noorden, ligt op circa 350 meter afstand van het plangebied de Veluwe (zie Figuur 4-1). Rijntakken is aangewezen als Vogelrichtlijngebied (VR), de Veluwe is aangewezen als Vogelrichtlijn- (VR) en Habitatrichtlijngebied (HR). Andere Natura 2000-gebieden liggen op ruimere afstand van het plangebied (minimaal 8 kilometer afstand van het plangebied).

Figuur 4-1. Ligging van het plangebied ten opzichte van de beschermde Natura 2000-gebieden waarvan blauw het Vogelrichtlijngebied, groen Habitatrichtlijngebied en roze het Vogel- en Habitatrichtlijngebied is (Ministerie van LNV, 2022).

Natura 2000-gebied Rijntakken

Het deelgebied Uiterwaarden Nederrijn beslaat de uiterwaarden van de Nederrijn tussen Heteren en Wijk bij Duurstede. De rivier vormt een dynamisch systeem, een samenspel tussen natuurlijke processen en menselijk ingrijpen. De Nederrijn moet in perioden met hoge rivierafvoer 1/6 van de Rijnafvoer voor haar rekening nemen. In perioden met lage rivierafvoer wordt het water op peil gehouden door de stuw bij Amerongen. De uiterwaarden zijn gevarieerd in breedte en hoogteligging. Deze bestaan voornamelijk uit graslanden, afgewisseld met enkele akkers, meidoornhagen, knotwilgen, bosjes, moerasgebiedjes, ontgrondingsgaten en geïsoleerde oude riviertakken. De rivierbedding heeft een breedte van 200 tot 250 meter. Het winterbed varieert in breedte van 500 meter bij Rhenen tot maximaal twee kilometer bij Amerongen. Karakteristiek voor dit gebied is de overgang van het rivierenlandschap naar de hogere gronden: de stuwwal van de Utrechtse Heuvelrug en de Veluwe. Enkele voorbeelden zijn de Blauwe Kamer onder aan de Grebbeberg, de Elster buitenwaarden die grenst aan Plantage Willem III en de Amerongse Bovenpolder aan de voet van de Amerongse Berg. Op deze overgangen komen restanten van hardhoutoibossen voor. Door kwel vanuit de rivier en vanuit de hogere gronden kan het water in poelen en plassen in de uiterwaarden van goede kwaliteit zijn. De Amerongse Bovenpolder is een relatief hooggelegen uiterwaard waar soortenrijke glanshaverhooilanden voorkomen. Het is een geaccidenteerd terrein met hoge, droge ruggen en vochtige laagten die incidenteel geïnundeerd (onder water gezet) worden (Ministerie van LNV, 2022). De instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied zijn opgenomen in Bijlage 2.

Habitattypen, broedvogels en niet-broedvogels

Nabij het plangebied liggen geen habitattypen binnen de Rijntakken. Dit deelgebied van de Rijntakken is alleen aangewezen als vogelrichtlijngebied. Het plangebied is door het industriële karakter niet van belang voor broedvogels van de Rijntakken. Nabij het plangebied is echter wel een groot deel van de broedvogelsoorten (enkele keren) aangetroffen. Het gaat om dodaars, poseleinhoen, kwartelkoning, watersnip, ijsvogel, oeverzwaluw en blauwborst (op basis van NDFF-data). Voor bijna alle niet-broedvogels die gebonden zijn aan open water en graslanden komt geschikt leefgebied in de directe omgeving van het plangebied voor.

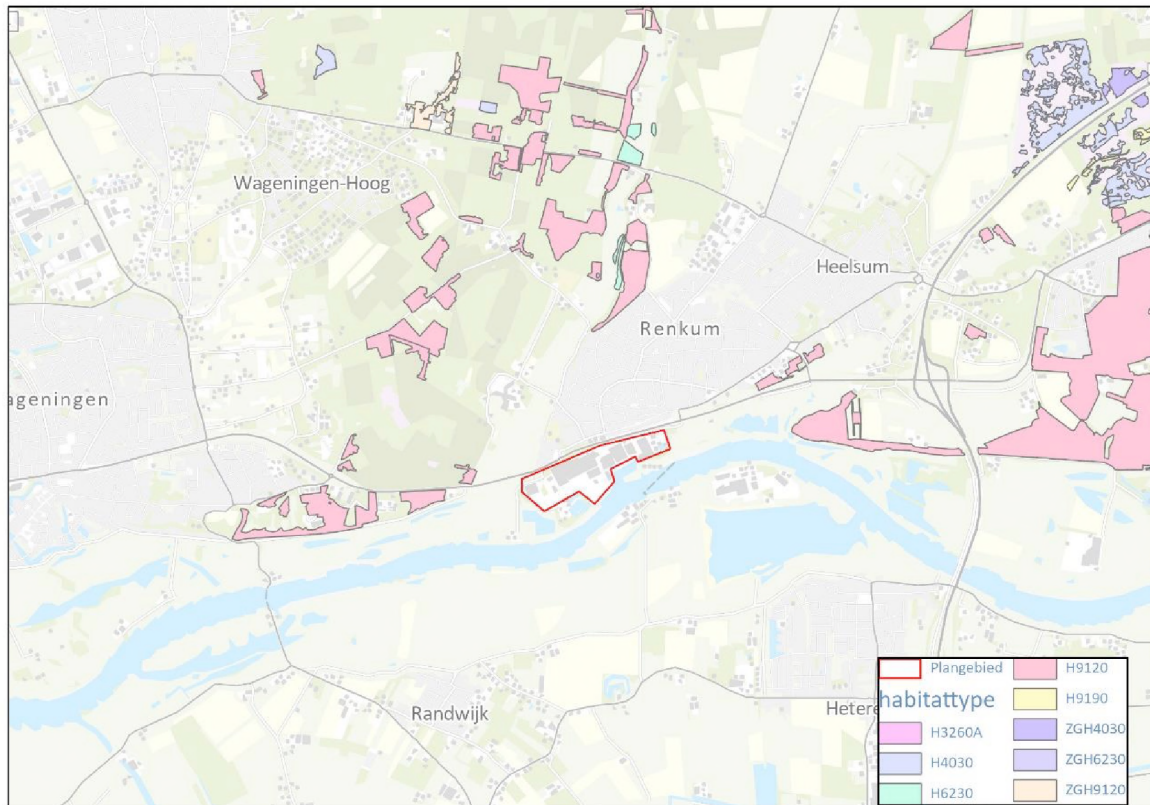
Natura 2000-gebied Veluwe

De Veluwe bestaat overwegend uit droge bossen, droge en natte heide, vennen en stuifzanden. In de voorlaatste ijstijd, zo'n 150.000 jaar geleden, duwden de ijslobben van het landijs enorme hoeveelheden door de rivieren aangevoerd zand en grond voor zich uit en opzij en vormden zo de stuwwallen. Hoewel de hoogteverschillen sindsdien door wind en water zijn afgevlakt, reiken de hoogste delen van de Veluwe tot ruim 100 m boven NAP. Tot 1900 was de Noord-Veluwe één uitgestrekt stuifzandgebied. Tegenwoordig is er in totaal nog 1.400 hectare stuifzand op de Veluwe. Bij Kootwijk is één van de grootste actieve stuifzandgebieden van Europa. Plaatselijk komen in de heiden natte (o.a. Leemputten bij Staverden) of droge (o.a. Harskamp) heischrale graslanden, jeneverbesstruwelen, vennen, natte heide en hoogveenkeren (Mosterdveen) voor. In het beekdal van de Hierdense en Staverdense Beek worden schraallanden aangetroffen. Langs de randen van de Veluwe ontspringen de (sprengen)beken, waar beekvegetaties en zeer plaatselijk bronbossen voorkomen (Ministerie van LNV, 2022). De instandhoudingsdoelstellingen van dit gebied zijn opgenomen in Bijlage 2.

Habitattypen

Nabij het plangebied liggen verschillende habitattypen binnen de Veluwe. Het dichtstbijzijnde habitatype betreft voornamelijk H9120: Beuken-eikenbossen met hulst (zie Figuur 4-2).

Figuur 4-2. Ligging van het plangebied ten opzichte van ligging habitattypen nabij het plangebied (Ministerie van LNV, 2022)

Habitatrichtlijnsoorten en Broedvogels

Het plangebied is door het industriële karakter niet van belang voor doelsoorten van de Veluwe. Nabij het plangebied is wel de habitatrichtlijnsoort kamsalamander waargenomen (op basis van NDFF-data). Deze soort maakt mogelijk gebruik van poelen in de uiterwaarden als leefgebied. Nabij het plangebied zijn broedvogelsoorten (enkele keren) aangetroffen. Het gaat om roodborsttapuit en ijsvogel (op basis van NDFF-data). De Veluwe heeft geen doelstellingen voor niet-broedvogels.

4.3 Mogelijke storingsfactoren

De Effectenindicator zoals aangereikt door het Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit (LNV) geeft een negentiental mogelijke effecten, de zogenoemde storingsfactoren, waarmee in elk geval rekening moet worden gehouden ten aanzien van in Natura 2000-gebieden beschermde waarden. Op basis van deze storingsfactoren worden de effecten op de Natura 2000-gebieden in de omgeving beoordeeld.

Analyse van relevante storingsfactoren (scoping)

De voorgenomen activiteit vindt niet plaats binnen een Natura 2000-gebied, maar binnen de inrichting van SK Parencó op een bestaand fabrieksterrein en leidt daarom niet tot ruimtebeslag in Natura 2000-gebieden. Er doen zich daarom geen storingsfactoren als oppervlakteverlies of versnippering voor. Ook storingsfactoren als veranderingen door populatiedynamiek en bewuste soortensamenstelling doen zich niet voor.

Zoals hiervoor in paragraaf 3.2 al beschreven, vervallen in Alt 2 meerdere, met publicatiepapier gepaard gaande, processen en stromen en vindt een toename van verpakkingspapier plaats. In het kader van het MER zijn daarover diverse onderzoeken uitgevoerd, onder andere naar geluidseffecten en de effecten ten aanzien van depositie van atmosferische stikstof (verzuring en vermesting). De effecten daarvan zijn nader beoordeeld in paragraaf 4.5.

Ook is in het kader van het MER gekeken naar lucht-, bodem- en waterkwaliteit en de aanwezigheid en eventuele emissies van Zeer Zorgwekkende Stoffen (ZZS) (verontreiniging). Op basis van deze onderzoeken wordt geconcludeerd dat in de leefomgeving geen effecten zijn te verwachten door stoffen in de uitstoot van SK Parenco. Versturende negatieve effecten als gevolg van verontreiniging zijn daarom uitgesloten.

Daarnaast onderzoekt SK Parenco in het kader van het MER hoe het gebruik van grondwater verder te reduceren; Alt 2 biedt daar meer mogelijkheden toe. Verdere reductie van grondwateronttrekking door SK Parenco kan mogelijk ook effect hebben op het regionale grondwater of watersystemen die onderdeel zijn van nabijgelegen Natura 2000-gebieden. Hierdoor is mogelijk sprake van vernatting in de beekdalen, betreffende het habitatype H3260A. Dit gaat om een potentieel gunstig effect op de doelstellingen voor het aanwezige habitatype. Op advies van de commissie MER zijn de effecten op het habitatype nader onderzocht. Of en zo ja, op welke wijze en in welke mate effecten van vernatting optreden, wordt in paragraaf 4.5 beschreven. In het beekdal liggen ook andere habitatypen, hoger op de gradiënt. Eventuele vernatting zou op deze habitatypen een negatief effect kunnen hebben. Deze habitatypen komen echter voor op plekken zonder grondwaterinvloed. Het uitgangspunt is dat de beperkte impact van de verlaagde grondwateronttrekking van SKP Parenco valt binnen de natuurlijke langjarige fluctuatie in grondwaterstanden binnen het beekdal. Door droge en natte jaren varieert deze van 0,5 tot 2 meter, afhankelijk van de locatie in het beekdal.² Negatieve effecten als gevolg van vernatting worden daarmee op voorhand uitgesloten voor deze andere habitatypen. Effecten op deze habitatypen worden dan ook verder niet meer behandeld. De focus zal liggen op H3260A en op de Habitatrictlijn-soorten die mogelijk van dit habitatype afhankelijk zijn.

In Tabel 4-1 zijn de bovengenoemde relevante storingsfactoren samengevat weergegeven. Met een X is aangegeven of de storingsfactor mogelijk van toepassing is bij de voorgenomen ingreep.

Tabel 4-1. Potentiële storingsfactoren in Natura 2000-gebieden. De storingsfactoren die mogelijk van toepassing zijn met een kruis gemarkeerd.

Storingsfactoren							
Oppervlakteverlies		Verziltling		Verandering overstromingsfrequentie		Optische verstoring	X
Versnippering		Verontreiniging		Verandering dynamiek substraat		Verstoring door mechanische effecten	
Verzuring door stikstof-depositie uit de lucht	X	Verdroging	X	Verstoring door geluid	X	Verandering door populatiedynamiek	
Vermesting door stikstof-depositie uit de lucht	X	Vernatting	X	Verstoring door licht	X	Bewuste verandering soortensamenstelling	
Verzoeting		Verandering stroomsnelheid		Verstoring door trilling	X		

² Royal HaskoningDHV, 2023. Analyse grondwatereffecten Smurfit Kappa Parenco. Referentie: BH9877-RHD-ZZ-XX-RP-Z-005

4.4 Effectbeoordeling tijdelijke effecten ombouw- en herinrichtingsfase

In paragraaf 3.3 zijn de uitgangspunten voor deze natuurtoets beschreven. Daarin staat onder andere aangegeven dat geen bestaande houtopstanden, waaronder bos, losse bomen of overige beplanting binnen het plangebied gekapt of verwijderd worden en dat er in het kader van Alt 2 geen plannen zijn om bestaande gebouwen te slopen.

Tijdens de uitvoering van (om)bouwwerkzaamheden zijn de volgende **tijdelijke** verstoringen mogelijk aan de orde:

- Verstoring door geluid, trillingen, licht en aanwezigheid van mensen en machines (optische verstoring).
- Verzuring of vermesting door een tijdelijke toename in stikstofdepositie in de omgeving van het plangebied als gevolg van de inzet van werktuigen met verbrandingsmotoren tijdens de werkzaamheden.

4.4.1 Verstoring door geluid, trillingen, licht en optische verstoring (tijdelijk)

Zoals hiervoor al beschreven, zal de ombouw en herinrichting van het terrein niet gepaard gaan met grootschalige tijdelijke inzet van zwaar materieel. Op het terrein is nu al continu beweging van mensen, personenauto's, vrachtwagens en heftrucks. Emissies van geluid, licht, trillingen en optische verstoring zijn in dezelfde orde grootte of minder als bestaande bronnen en gaan daarom op in de achtergrondverstoring die al aanwezig is. Bovendien zal een aantal bedrijfsactiviteiten en installaties in de ombouwperiode ook tijdelijk worden stilgelegd. Negatieve effecten op de instandhoudingsdoelstellingen van de omliggende Natura 2000-gebieden zijn daarom uitgesloten.

4.4.2 Verzuring of vermesting door stikstofdepositie (tijdelijk)

In het stikstofdepositie-onderzoek (bijlage 8 van het MER) is geconcludeerd dat eventuele tijdelijk emissies (en depositie) ten gevolge van (om)bouw- en herinrichtingswerkzaamheden verwaarloosbaar klein zijn, omdat deze vooral installatietechnisch van aard en in pandig zijn. Bovendien zullen meerdere emissiebronnen dan (tijdelijk) buiten bedrijf zijn of worden gesteld en/of zal zoveel mogelijk elektrisch aangedreven bouw materieel worden gebruikt. Tijdelijke effecten op verzuring of vermesting door stikstofdepositie in de ombouw- en herinrichtingsfase worden dan ook uitgesloten.

4.5 Effectbeoordeling permanente effecten gebruiksfase

In de gebruiksfase zal het overschakelen naar productie van alleen verpakkingspapier leiden tot de volgende potentiële **permanente** effecten:

- Reductie van 80% van de vergunde hoeveelheid in grondwatergebruik door SK Parencó, met mogelijk invloed op het regionale grondwater of watersystemen die onderdeel zijn van nabijgelegen Natura 2000-gebieden.
- Verandering in geluidsbelasting.
- Verandering in stikstofdepositie.

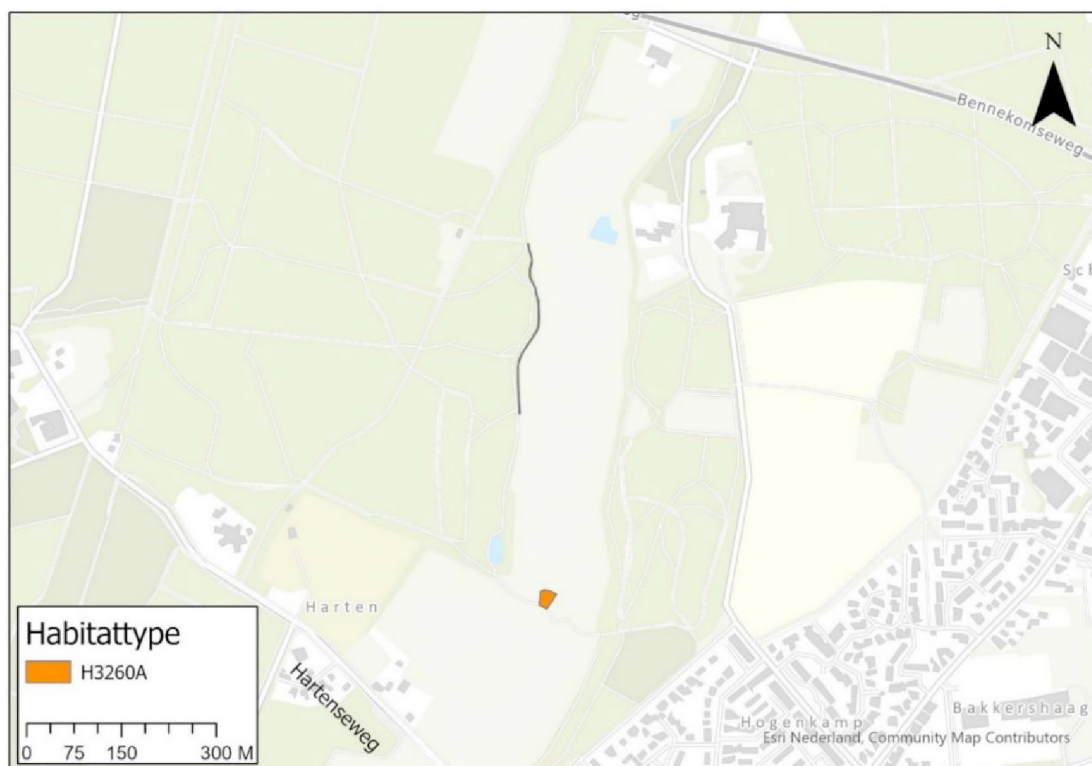
4.5.1 Vernatting (permanent)

In het kader van het MER is een geohydrologisch onderzoek uitgevoerd naar de mogelijke effecten van een verlaagde grondwateronttrekking door SK Parencó op de grondwaterstanden en beekafvoeren in het Renkums Beekdal en de Heelsumse Beek (zie bijlage 13 van het MER). Het invloedsgebied overlapt met het Natura 2000-gebied Veluwe. Effecten op habitattypen en -soorten van de Veluwe worden hier beoordeeld. De effecten van vernatting kunnen enerzijds negatief zijn (bijvoorbeeld doordat habitattypen te nat worden) en anderzijds positief, doordat habitattypen waar sprake is van verdroging weer vernatten. Binnen het invloedsgebied liggen meerdere habitattypen.

In de beekdalen gaat het om H3260A Beken en rivieren met waterplanten (waterranonkels) en op de flanken van de beekdalen vinden we H9120 Beuken-eikenbossen met hulst, H4030 Droge heiden en H9190 Oude eikenbossen. De berekende gemiddelde verhoging van de grondwaterstanden ten opzichte van de vergunde situatie bedraagt in het Renkums beekdal circa 15 cm berekend en in het Heelsumse beekdal circa 10 cm. De natuurlijke langjarige fluctuatie in de grondwaterstand door droge en natte jaren varieert van circa 0,5 tot 2 meter, afhankelijk van de locatie in de beekdalen. In dat licht is de berekende verhoging beperkt en worden geen significant negatieve effecten van vernatting verwacht. Hieronder is uitgewerkt in hoeverre positieve effecten te verwachten zijn van verlaagde grondwateronttrekking door SK Parencó op het habitatype 3260A en de van het habitatype afhankelijke doelsoorten.

Voorkomen H3260A

Aan de zuidelijke rand van de Veluwe in het bekenlandschap (de Renkumse en Heelsumse beken) komt het habitatype H3260A Beken en rivieren met waterplanten habitatsubtype "waterranonkels" voor.³ Het gaat hierbij om ondergedoken en drijvende waterplanten (met name waterranonkels) die zich bevinden in kleinere, heldere stromende wateren, zoals snel- en langzaam stromende beken, riviertjes⁴, sprengen en duinrellen. De aanwezigheid van het habitatype in de twee beekdalen is weergegeven in Figuur 4-3 en Figuur 4-4. In het Renkums beekdal komt het habitatype voor op het traject tussen de Bennekomseweg en Hartenseweg. In het Heelsums beekdal komt het voor in een groot deel van de midden en benedenloop.

Figuur 4-3. Ligging van het habitatype H3260A in het Renkums beekdal, tussen de Bennekomseweg en Hartenseweg (traject 3, zie paragraaf 2.3.3). Bron: Provincie Gelderland, 2023.

³ Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2008. Profieldocument H3260 en de instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied de Veluwe, raadpleegbaar via <https://www.natura2000.nl/gebieden/gelderland/veluwe/veluwe-doelstelling>.

⁴ Daaronder wordt verstaan: stromend water dat de verbinding vormt tussen de benedenloop van een beek enerzijds en een grote rivier anderzijds; de breedte is 10 tot 30 meter. Het betreft met name Roer, Niers, Dinkel en Overijsselse Vecht.

Figuur 4-4. Ligging van het habitattype H3260A in het Heelsums beekdal. Bron: Provincie Gelderland, 2023.

Doelstelling

Voor het habitattype geldt de doelstelling uitbreiding van oppervlakte en verbetering van de kwaliteit⁵.

Abiotische randvoorwaarden vochttoestand

Het habitattype ontwikkelt goed bij: diep water, ondiep permanent water en ondiep droogvallen water⁶.

Trend en kwaliteit

Het habitattype is niet overal even stabiel en niet overal van goede kwaliteit.⁷

Het verbeteren en garanderen van de watervoerendheid is de essentiële randvoorwaarde voor het behalen van de Natura 2000-doelen van de Veluwe. Zonder voldoende water in de beken worden de Natura 2000-doelen voor zowel de habitattypen als de soorten onvoldoende geborgd. In het herstelprogramma zijn daarom verschillende maatregelen opgenomen om de hydrologische situatie in en rond de beken te herstellen en te verbeteren.⁸

De Veluwse beken hebben er baat bij als de grondwatervoorraad van de Veluwe toeneemt. Daarom zal het vergroten van de grondwateraanvulling en het verminderen van de afvoer van grondwater door waterwinning en ontwatering een positief effect hebben op de beken⁹. Dit blijkt ook uit het onderzoek dat is gedaan aan de Heelsumse Beek. In het Heelsums Beekdal liggen 4 beken: de Heelsumse Beek, de Papiermolenbeek, de Wolfhezerbeek en de Rondeelbeek. De laatste 3 zijn drooggevallen sprengbeken.

⁵ Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2023. Instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied de Veluwe, geraadpleegd via <https://www.natura2000.nl/gebieden/gelderland/veluwe/veluwe-doelstelling>.

⁶ Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2008. Profieldocument H3260.

⁷ Provincie Gelderland, 2023. Natuurdoelanalyse Veluwe (57).

⁸ Provincie Gelderland, 2023. Natuurdoelanalyse Veluwe (57).

⁹ Provincie Gelderland, 2017. Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057).

Na 2,5 jaar meten van de grondwaterstand, waterpeil en debiet blijkt dat sinds de tweede helft van de jaren zestig van de vorige eeuw de grondwaterstanden in het beekdal met circa 1 meter zijn gedaald. Om de drooggevallen sprengbeken weer watervoerend te krijgen zijn verhogingen van 0,2 tot 1 meter nodig (afhankelijk van de beek en het beektraject). In de droge zomer van 2022 dreigde de Heelsumse beek droog te vallen. De verwachting is dat er een aanzienlijk risico bestaat dat de Heelsumse beek ter hoogte van de Bosbrug binnen ca. 5 jaar zal droogvallen wanneer de winterse stijging van de grondwaterstand komende jaren onvoldoende plaatsvindt.¹⁰

Knelpunten

Er zijn een aantal belangrijke knelpunten en bedreigingen voor de aan de beek gebonden habitattypen en soorten binnen de Veluwe te onderscheiden.

■ **Verminderde watervoerendheid en droogval**

De watervoerendheid van de beken is sinds het begin van de vorige eeuw sterk afgenomen. Dit heeft diverse oorzaken. Het sinds die tijd opgroeiende (naald)bos verdampt meer water dan de oorspronkelijke heide. Hierdoor komt minder regenwater ten goede aan het grondwater. Daarnaast is de waterwinning ten behoeve van drinkwater, (papier)industrie en landbouw sterk toegenomen ten koste van de grondwatervoorraad onder de Veluwe. Concreet betekent dit dat de bovenloop van diverse beken periodiek of permanent droog zijn komen te staan. Daarmee wordt de beek deels ongeschikt voor enkele doelsoorten.

■ **Verminderde waterkwaliteit**

In veel bovenlopen van de Veluwse Natura 2000- beken gaat naast de watervoerendheid ook de waterkwaliteit achteruit. Zo zijn invloeden vanuit de landbouw vaak tot in de sprengen en brongebieden terug te vinden. Stroomafwaarts neemt de invloed van meststoffen toe en is het water harder geworden. Daarom zijn in het herstelprogramma maatregelen uitgewerkt om de waterkwaliteit in de beken te verbeteren en te borgen.¹¹

■ **Migratiebarrières en versnippering**

Afhankelijk van de locatie in het systeem en de grootte van het verval hebben barrières grote effecten op karakteristieke en typische soorten van habitatype Beken en rivieren met waterplanten (H3260A). In het herstelprogramma zijn meerdere maatregelen opgenomen om migratiebarrières op te lossen, om de beken zo beter passeerbaar te maken.¹²

■ **Onvoldoende variatie in structuur, substraat en stroming**

Voor plantensoorten die behoren tot habitatype Beken en rivieren met waterplanten is gebrek aan variatie en dynamiek eveneens een knelpunt. In het herstel- programma zijn meerdere maatregelen opgenomen om variatie in en rondom beken te vergroten en effecten van beheer beter in beeld te krijgen.¹³

Berekende grondwatereffecten¹⁴

Met het grondwatermodel is een indicatie gegeven van de te verwachten stijging van de grondwaterstand bij het verminderen van de winning van SK Parenco. Voor scenario 2 wordt in het Renkums Beekdal een gemiddelde grondwaterstandsstijging van circa 15 cm ten opzichte van de vergunde situatie berekend. Voor de Heelsumse Beek is dit verschil circa 10 cm.

¹⁰ Elerwoude, 2023. Meetnet beekdal van de Heelsumse beek. Projectnummer: 10264

¹¹ Provincie Gelderland, 2023. Natuurdoelanalyse Veluwe (57).

¹² Provincie Gelderland, 2023. Natuurdoelanalyse Veluwe (57).

¹³ Provincie Gelderland, 2023. Natuurdoelanalyse Veluwe (57).

¹⁴ Royal HaskoningDHV, 2023. Analyse grondwatereffecten Smurfit Kappa Parenco. Referentie: BH9877-RHD-ZZ-XX-RP-Z-005

Voor een beoordeling op de effecten van de hydrologische omstandigheden van de beken zijn de uitkomsten uit de modelberekeningen gecombineerd met gedetailleerde informatie over de ligging van de beekbodem en gemeten grondwaterstanden in de tijd. Onderstaand worden per Beekdal de belangrijkste conclusies van het onderzoek, in relatie tot vernatting samengevat. Eerst zal het Renkums Beekdal worden besproken. Hier wordt enkel ingegaan op het deel waar het habitatype H3260A voorkomt.

Renkumse Beek: Beekdal met opgeleide Oliemolenbeek en opgeleide Molenbeek

In dit traject ontvangen de opgeleide beken water van het bovenstroomse traject. Uit meetgegevens blijkt dat de Oliemolenbeek daarbij ook jaarrond grondwater draineert. In het beekdal fluctueert de grondwaterstand circa 1 meter, waarbij in natte periodes het grondwater tot 20 cm onder maaiveld komt. Verhoging van de grondwaterstand door reductie van de winning van SK Parenco zal daardoor zowel vernattend werken voor het beekdal, waar het grondwater dichterbij maaiveld komt, als ook voor frequentere watervoerendheid van de watergangen in dit traject. In het bovenstroomse deel zou het gaan om een toename van 47% van de tijd naar 73% van de tijd. In het benedenstroomse deel om een toename van 74% van de tijd naar 84% van de tijd.

Heelsumse Beek

De Heelsumse Beek blijkt uit deze analyse over het gehele traject drainerend te werken; grondwaterstanden zijn voor de meeste peilbuizen ruim boven de bodem van de beek. Dit komt ook overeen met observatiedata over droogval van het waterschap¹⁵. Door een reductie van de winning van SK Parenco kan de grondwaterstand maximaal 10 cm verder stijgen. Dit heeft weinig effect op de watervoerendheid van de beek aangezien deze al jaarrond watervoerend is, zelfs in droge jaren.

Effectbeoordeling van verminderde grondwateronttrekking

Onderstaand wordt het effect van de verminderde grondwateronttrekking op het habitatype H3260A beoordeeld.

Renkums beekdal

Waar het habitatype H3260A voorkomt binnen het Renkum beekdal fluctueert de grondwaterstand met circa 1 meter. In natte periodes komt het grondwater tot 20 cm onder maaiveld. Voor het traject is in het geohydrologisch onderzoek geconcludeerd dat verhoging van de grondwaterstand, met 15 centimeter, door reductie van de winning van SK Parenco, vernattend zal werken voor het beekdal. Dit komt doordat het grondwater dichterbij maaiveld komt, daarnaast zorgt het voor frequentere watervoerendheid van de watergangen in dit traject.

H3260A is voor een goede ontwikkeling afhankelijk van een hoge grondwaterstand.¹⁶ De vermindering van grondwateronttrekking heeft een verhogend effect op de grondwaterstanden en een verlengend effect op de watervoerendheid van de beek. De berekende hydrologische effecten zijn echter beperkt in verhouding tot de natuurlijke langdurige fluctuaties in de beekdalen. De natuurlijke langjarige fluctuatie in de grondwaterstand varieert door droge en natte jaren namelijk van circa 0,5 tot 2 meter, afhankelijk van de locatie in de beekdalen. Dit betekent dat de impact van de verminderde grondwateronttrekking relatief beperkt is en dat de effecten in beekafvoer alleen te verwachten zijn in periodes waarin de grondwaterstand relatief hoog staat. Er worden daarom geen grote ecologische effecten verwacht als gevolg van de verminderde grondwateronttrekking. De hydrologische effecten zijn onvoldoende om de droogvallende delen een groter percentage van het jaar watervoerend te maken. Een uitbreiding van het habitatype wordt niet verwacht. Significant positieve gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen (uitbreiden van de oppervlakte en behouden van de kwaliteit) zijn om bovengenoemde redenen niet te verwachten. De gevolgen voor de instandhoudingsdoelstelling worden beoordeeld als neutraal; negatieve effecten worden uitgesloten.

¹⁵ Royal HaskoningDHV, 2023. Analyse grondwatereffecten Smurfit Kappa Parenco. Referentie: BH9877-RHD-ZZ-XX-RP-Z-005

¹⁶ Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit, 2008. Natura 2000 profieldocument, versie 1 september 2008.

Voor overige watervoerende delen van het beekdal, waar H3260A niet voorkomt, ontbreken de juiste abiotische voorwaarden voor ontwikkeling van het habitatype. Welke milieufactoren dat precies zijn wordt niet duidelijk uit het beheerplan of de habitatypenkaart. Mogelijke oorzaken zijn de waterkwaliteit en begroeiing op de beekoever. Het is aannemelijk dat knelpunten zoals beschreven in paragraaf 2.2.1 hier een rol spelen. Naar verwachting is de verminderde grondwateronttrekking van SK Parencó en het beperkte hydrologische effect hiervan, onvoldoende om hier uitbreiding van het habitatype te bewerkstelligen.

Heelsums beekdal

Het habitatype H3260A komt binnen de Heelsumse Beek voor op verschillende locatie binnen het beekdal. Uit het geohydrologisch onderzoek blijkt de beek over het gehele traject drainerend te werken; grondwaterstanden zijn voor de meeste peilbuizen ruim boven de bodem van de beek. Door een reductie van de winning van SK Parencó kan de grondwaterstand maximaal 10 cm verder stijgen. Dit heeft weinig effect op de watervoerendheid van de beek aangezien deze al jaarrond watervoerend is, zelfs in droge jaren. De berekende hydrologische effecten zijn beperkt in verhouding tot de natuurlijke langdurige fluctuaties in de beekdalen. De natuurlijke langjarige fluctuatie in de grondwaterstand varieert door droge en natte jaren namelijk van circa 0,5 tot 2 meter, afhankelijk van de locatie in de beekdalen. Grote ecologische effecten worden daarom niet verwacht. De hydrologische effecten zijn onvoldoende om de droogvallende sprengbeken in het beekdal (de Papiermolenbeek, de Wolfhezerbeek en de Rondeelbeek) weer watervoerend te maken. Een uitbreiding van het habitatype in deze droogvallende sprengbeken wordt niet verwacht. Voor overige watervoerende delen van het beekdal, waar H3260A niet voorkomt, ontbreken de juiste abiotische voorwaarden voor ontwikkeling van het habitatype. Welke milieufactoren dat precies zijn wordt niet duidelijk uit het beheerplan of de habitatypenkaart. Mogelijke oorzaken zijn de waterkwaliteit en begroeiing op de beekoever. Het is aannemelijk dat knelpunten zoals beschreven in de voorgaande paragraaf (knelpunten) hier een rol spelen. Naar verwachting is de verminderde grondwateronttrekking van SK Parencó en het beperkte hydrologische effect hiervan, onvoldoende om hier uitbreiding van het habitatype te bewerkstelligen. Significant positieve gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen (uitbreiden van de oppervlakte en behouden van de kwaliteit) zijn om bovengenoemde redenen niet te verwachten

De gevolgen voor de instandhoudingsdoelstelling worden beoordeeld als neutraal; negatieve effecten worden uitgesloten.

Habitatrichtlijnsoorten

Habitatsoorten die gebonden zijn aan het habitatype H3260A zijn de rivierdonderpad (H1163) en de beekprik (H1096). De rivierdonderpad komt voor in de Heelsumse beek. Waarnemingen van de rivierdonderpad in de Renkumse beek ontbreken. De beekprik komt volgens de provincie Gelderland in geen van de twee beekdalen voor.¹⁷ In het hiernavolgende wordt daarom alleen onderzocht of de grondwatervermindering effecten kan hebben op de rivierdonderpad.

Voorkomen H1163 Rivierdonderpad

De rivierdonderpad komt binnen het Natura 2000-gebied Veluwe voor in een aantal beken op de Noordoost-Veluwe, in de Heelsumse beek en de Hierdense beek. Vóór 2018 werd er geen systematische monitoring naar deze habitatsoort uitgevoerd. Door de verborgen leefwijze van rivierdonderpad wordt de soort vaak alleen aangetroffen bij gericht visonderzoek. Hierdoor is het onduidelijk hoe de soort zich de laatste decennia precies ontwikkeld heeft qua aantallen en verspreiding.¹⁸

¹⁷ Provincie Gelderland, 2023. Herstelprogramma Beken Natura 2000 Veluwe.

¹⁸ Provincie Gelderland, 2023. Herstelprogramma Beken Natura 2000 Veluwe.

Doelstelling

Voor de habitatrictlijn soort geldt een uitbreidingsdoel voor verspreiding, omvang en kwaliteit¹⁹.

Abiotische randvoorwaarden

De eisen van de soort komen in grote lijnen overeen met die van het habitatype H3260 Beken met waterplanten. Hiermee wordt bedoeld dat deze habitatsoort leefgebied heeft in het habitatype Beken met Waterplanten. De doelstelling, abiotische randvoorwaarden voor de vochttoestand en de trend en kwaliteit van deze habitatsoort sluiten dan ook aan bij die van dit habitatype. Deze zijn reeds toegelicht in de voorgaande paragrafen over het habitatype. De aanwezigheid van veel structuurvariatie in de vorm stenen, dood hout etc. in het water is voor deze soort bovendien van groot belang.²⁰

Trend en Knelpunten

Verminderde watervoerendheid en droogval

De soort is de laatste jaren sterk achteruitgegaan door droogval en sterk verminderde watervoerendheid. Uit het meetnet van RAVON blijkt dat de soort in 2020 nog slechts in 52% van de kilometerhokken is aangetroffen waar hij in 2018 voorkwam²¹. In de Heelsumse beek is de populatie door isolatie en de geringe omvang kwetsbaar, zeker omdat in bovenstroomse delen van de beek de watervoerendheid sterk is verminderd (ook in de middenloop).

Migratiebarrières en versnippering

Afhankelijk van de locatie in het systeem en de grootte van het verval hebben barrières grote effecten op rivieronderpad. In het herstelprogramma zijn meerdere maatregelen opgenomen om migratiebarrières op te lossen, om de beken zo beter passeerbaar te maken.²²

Onvoldoende variatie in structuur, substraat en stroming.

In beken met weinig variatie en dynamiek ontbreken vaak factoren die van belang zijn voor paai-, opgroei- en leefgebied van de rivieronderpad. Weinig variatie en gebrek aan dynamiek zorgen ook voor minder voedselaanbod voor de soort.

Effectbeoordeling verminderde grondwateronttrekking

De rivieronderpad komt voor in de Heelsumse beek. Droogval is een belangrijk knelpunt voor de soort. De vermindering van grondwateronttrekking van SK Parencó heeft geen effect op de watervoerendheid van de beek aangezien deze al jaarrond watervoerend is. De berekende hydrologische effecten zijn, in verhouding tot de natuurlijke langjarige fluctuatie in de grondwaterstand (0,5 tot 2 meter), beperkt, waardoor geen grote ecologische effecten worden verwacht. De hydrologische effecten zijn onvoldoende om de droogvallende sprengbeken in het beekdal (de Papiermolenbeek, de Wolfhezerbeek en de Rondeelbeek) weer watervoerend te maken. Een uitbreiding van leefgebied van de rivieronderpad wordt niet verwacht. Significant positieve gevolgen voor het behalen van de instandhoudingsdoelen (een uitbreidingsdoel voor verspreiding, omvang en kwaliteit) zijn om bovengenoemde redenen niet te verwachten. De gevolgen voor de instandhoudingsdoelstelling worden beoordeeld als neutraal; negatieve effecten kunnen worden uitgesloten.

¹⁹ Ministerie van Landbouw, Natuur en Voedselkwaliteit. 2023. Instandhoudingsdoelstellingen van Natura 2000-gebied de Veluwe, geraadpleegd via <https://www.natura2000.nl/gebieden/gelderland/veluwe/veluwe-doelstelling>.

²⁰ Provincie Gelderland, 2023. Herstelprogramma Beken Natura 2000 Veluwe.

²¹ Harmse, R. ter & T.C. Schippers, 2021. Monitoring amfibieën en vissen in Gelderse Natura 2000-gebieden. Resultaten meetperiode 2018-2020. Stichting RAVON, Nijmegen

²² Provincie Gelderland, 2023. Gebiedsanalyse Veluwe (57).

4.5.2 Verstoring door geluid (permanent)

De geluidbelasting voldoet in de referentiesituatie (huidige vergunde situatie) in alle referentiepunten aan de grenswaarden uit de vigerende milieuvergunning. In het kader van het MER is een geluidsonderzoek uitgevoerd (zie bijlage 10 van het MER) en zijn aparte berekeningen uitgevoerd ten behoeve van deze natuurtoets. Hierbij zijn de 45 dB(A) geluidcontouren over 24 uur bepaald op 1,5 meter hoogte boven plaatselijk maaiveld (L_{24hr} 45dB(A) geluidscontour) in zowel de referentiesituatie als voor de verschillende alternatieven.

In Bijlage 3 is de geluidcontour van (onder andere) L_{24hr} 45 dB(A) gegeven (op 1,5m hoogte boven plaatselijk maaiveld) voor zowel de referentiesituatie als de verschillende alternatieven opgenomen. Uit deze berekeningen volgt dat ten opzichte van de referentiesituatie (rode lijn) de geluidscontouren van Alt 2 (paarse lijnen) naar binnen verschuiven.

Dit betekent dat in Alt 2 minder geluidsverstoring plaats vindt dan in de referentiesituatie. Omdat de geluidbelasting in de referentiesituatie (huidige vergunde situatie) in alle referentiepunten voldoet aan de grenswaarden uit de vigerende milieuvergunning, zijn significant negatieve effecten als gevolg van Alt 2 daardoor uitgesloten. Effecten op Natura 2000-vogels als gevolg van het verschuiven van de geluidscontouren zijn uitgesloten.

4.5.3 Verzuring of vermessing door stikstofdepositie (permanent)

In de huidige vergunde situatie (referentiesituatie) vindt stikstofemissie en -depositie plaats. De emissiebronnen die in de referentiesituatie bestaan, bestaan ook nog (deels) bij Alt 1 en 2. Als onderdeel van het MER en de aanvraag revisievergunning Wabo (Milieu) zijn nieuwe stikstofdepositie-berekeningen uitgevoerd voor zowel de referentiesituatie als de verschillende alternatieven en varianten (zie bijlage 8 van het MER). Alle resultaten van het stikstofdepositie-onderzoek hebben betrekking op de effecten op stikstofdepositie van het betreffende Alt en/of variant ten opzichte van de referentiesituatie.

De resultaten van de stikstofdepositie-berekeningen laten zien dat in Alt 2 (Alt2 en Alt2+) geen toename is van de stikstofdepositie, maar juist sprake is van een afname van de stikstofdepositie in (delen van) Natura 2000-gebieden. Voor verzuring of vermessing ten gevolge van stikstofdepositie betekent dit dat geen sprake is van significante (nadelige) effecten op de beschouwde Natura 2000-gebieden en geen nieuwe Wnb-vergunning benodigd is.

Zoals beschreven in de inleiding wordt hier ook kort ingegaan op Alt 1. Ook voor Alt 1+ kan geconcludeerd worden dat deze leidt tot een permanente afname van de stikstofdepositie in (delen van) Natura 2000-gebieden. Dit geldt echter niet voor Alt 1 (Alt1). Door de specifiek hiervoor gekozen uitgangspunten leidt Alt1 tot een toename in stikstofdepositie op de beschouwde Natura 2000-gebieden ten opzichte van de referentiesituatie. Op dit moment kan daardoor niet worden uitgesloten dat significant negatieve effecten als gevolg van verzuring en vermessing zullen optreden in dit Alt1. Daarom is reeds in het depositieonderzoek geconcludeerd dat dit Alt onwenselijk is en is besloten dat SK Parenco dit Alt (Alt1) niet aan zal vragen.

In het kader van dit MER kan in elk geval voor de plusvariant van Alt 1 en de beide varianten van Alt 2 worden geconcludeerd dat deze niet permanent tot significante (nadelige) effecten zullen leiden.

4.6 Conclusie wettelijk beschermde gebieden

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken en ligt op circa 20 meter afstand van het plangebied. Verder naar het noorden, ligt op circa 350 meter afstand van het plangebied de Veluwe. Uit de relevante onderzoeken die in het kader van het MER zijn uitgevoerd (geluid, stikstofdepositie en grondwaterstanden) blijkt dat beide varianten van Alt 2 ten opzichte van de referentiesituatie niet leiden tot significant nadelige effecten op de beschouwde Natura 2000-gebieden Rijntakken en Veluwe.

Datzelfde geldt ook voor de plusvariant van Alt 1, maar kan daar waar het gaat om stikstofdepositie (nog) niet worden geconcludeerd voor de basisvariant van Alt 1.

5 Toetsing wettelijk beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt de (mogelijke) aanwezigheid van onder de Wnb beschermde soorten in het studiegebied beschreven en wordt voor de aanwezige habitats beoordeeld of ze geschikt zijn voor onder de Wnb beschermde soorten. Tevens is mede op basis van verspreidingsgegevens per (mogelijk) voorkomende soort(groep) een effectbeoordeling opgenomen en worden eventuele vervolgstappen beschreven.

5.1 Werkwijze onderzoek naar beschermde soorten

Om na te gaan wat het belang is van het plangebied voor de wettelijk beschermde soorten die in of nabij het plangebied voorkomen, zijn op 9 mei 2022 de verspreidingsgegevens van beschermde soorten opgevraagd uit de Nationale Databank Flora en Fauna (NDFP) voor het plangebied en enkele kilometers rondom het plangebied (NDFP, 2022). Daarnaast zijn verspreidingsatlassen van verschillende soortgroepen geraadpleegd om inzicht te krijgen in de regionale verspreiding van soorten (Verspreidingsatlas, 2022). Door deze bestaande verspreidingsgegevens te raadplegen, is inzicht verkregen in de aanwezige beschermde soorten in of in de directe omgeving van het plangebied.

Op 10 mei 2022 is een verkennend veldbezoek uitgevoerd door deskundig ecologen werkzaam bij Royal HaskoningDHV. Het betrof een bewolkte dag bij een temperatuur van ongeveer 20 graden Celsius. Aan de hand van de verspreidingsgegevens en de veldbezoeken is beoordeeld voor welke beschermde soorten geschikt leefgebied aanwezig is in het plangebied. Dit is beschreven in paragraaf 5.2.

Tijdens het veldbezoek is het gehele fabrieksterrein doorlopen. Vrijwel alle gebouwen die binnen het voornemen aangepast/omgebouwd gaan worden zijn daarbij zowel van binnen als van buiten visueel geïnspecteerd (zie Figuur 3-3). Aangezien er gedurende het veldbezoek werkzaamheden bezig waren ter plaatse van gebouw C is deze alleen vanaf de buitenkant geïnspecteerd. Indien de onderzoeksresultaten voldoende zekerheid geven over het voorkomen van beschermde soorten, worden de mogelijke (negatieve) effecten van de voorgenomen ingreep op deze soorten bepaald. In het geval dit op basis van de verkregen onderzoeksgegevens niet mogelijk is, wordt aangegeven welke vervolgstappen, zoals het uitvoeren van nader soortgericht onderzoek, moeten plaatsvinden. Dit is beschreven in paragraaf 5.3.

5.2 Aanwezige of te verwachten wettelijk beschermde soorten

5.2.1 Grondgebonden zoogdieren

Op basis van de verspreidingsgegevens kunnen de bever, boommarter, damhert, das, edelhert, eekhoorn, kleine marters en de steenmarter in het plangebied voorkomen. Verder kunnen meer algemeen voorkomende beschermde zoogdieren in het plangebied voorkomen zoals konijn, haas en verschillende muizensoorten.

Bever

Bevers hebben hun leefgebied in het overgangsgebied tussen land en water zoals moerassen, langs beken, rivieren en meren. De aanwezigheid van bossen op de oevers is een vereiste, evenals een waterdiepte van minimaal 50 cm. Als verblijfplaats bouwen bevers burchten die bestaan uit zelf gegraven gangen in oevers. Indien steile oevers ontbreken om gangen in te graven, worden hutten van takken, planten en modder in het water of op het land gebouwd (zoogdierverseniging, 2022). Op basis van de verspreidingsgegevens uit de NDFP komt de bever voor langs de Nederrijn. Zo komt de bever voor in de begroeide oevers rondom het plangebied. Het plangebied zelf is vanwege de hoge mate van verstoring, het ontbreken van water en vegetatie, ongeschikt als leefgebied voor de bever. Omdat het plangebied omheind is, is ook het incidenteel voorkomen van de bever in het plangebied redelijkerwijs uitgesloten.

Damhert & Edelhert

Het damhert en edelhert komen vooral voor in (loof)bosgebieden. Belangrijk is dat er voldoende gras en drinkwater nabij is (Zoogdiervereniging, 2022). Op basis van de verspreidingsgegevens vanuit de NDFF komen beide soorten voor op de Veluwe. Het plangebied is niet geschikt als leefgebied voor damhert en edelhert, omdat het ontbreekt aan bos. Het voorkomen van het dam- en edelhert binnen het plangebied is redelijkerwijs uitgesloten.

Das

De das leeft in allerlei soorten biotopen, met een voorkeur voor kleinschalig akker- en weidelandschap met verspreide bosjes, heggen en houtwallen. Het leefgebied van de das moet voldoen aan voldoende dekking, weinig verstoring, een groot voedselaanbod en een bodem waarin ze goed kunnen graven, met een grondwaterstand van tenminste 1,5 meter onder het maaiveld. Burchten zijn doorgaans gelegen in bos(jes) of houtwallen. Foerageergebied omvat weiden, akkerland en bos (zoogdiervereniging, 2022). Op basis van de verspreidingsgegevens uit de NDFF komt de das voor op de Veluwe. Het plangebied is niet geschikt als leefgebied van de das, omdat het veelal verhard is en het ontbreekt aan dekking, rust en voedsel. Het voorkomen van de das binnen het plangebied is redelijkerwijs uitgesloten.

Eekhoorn

Eekhoorns bouwen nesten (hoog) in bomen of gebruiken boomholten. Eekhoorns komen voor in loofbos, naaldbos of gemengd bos maar ook in tuinen, parken en houtwallen in de buurt van bos. Mits er voldoende voedsel beschikbaar is, komen ze ook in bebouwd gebied voor. Hun voedsel bestaat hoofdzakelijk uit boomzaden zoals eikels, noten en kegels van naaldbomen (Zoogdiervereniging, 2022). Op basis van de verspreidingsgegevens vanuit de NDFF komt de eekhoorn voor op de Veluwe en in de bosschages in Renkum en nabij het plangebied. De groenstructuren rondom het plangebied zijn mogelijk geschikt als alomvattend leefgebied (nest- en verblijfplaats, foerageergebied en voortplantingsplaats) voor de eekhoorn. Het voorkomen van de eekhoorn langs de randen van het plangebied is daarom niet op voorhand uit te sluiten.

Kleine marters

De bunzing komt in allerlei landschapstypen voor. Het dier lijkt echter een voorkeur te hebben voor kleinschalig landschap met voldoende schuilmogelijkheden en water in de nabijheid. Ook in een bebouwde omgeving met veel groen kan de bunzing voorkomen, evenals in open bossen. In de winter wordt de bunzing ook wel in schuurtjes, kelders of hoozolders aangetroffen aangezien deze locaties goede beschutting bieden tegen de kou. De wezel heeft een voorkeur voor open en droog natuur- en cultuurlandschap, maar komt tevens voor in allerlei andere soorten habitat zoals bossen, duinen, wei- en akkerland. De hermelijn komt voor in vergelijkbaar habitat met als uitzondering dat de soort ook voorkomt op vochtig terrein. Voor alle drie de soorten kleine marters geldt dat goede schuilmogelijkheden met voldoende rust en de aanwezigheid van geschikt voedsel (met name woelmuizen) een vereiste is voor het voorkomen (zoogdiervereniging, 2022).

Op basis van de verspreidingsgegevens vanuit de NDFF komen kleine marterachtigen voor in de omgeving van het plangebied in de Veluwe en de Jufferswaard. Binnen het plangebied zijn rondom de waterzuivering aan de oostkant van het terrein verschillende konijnenholen waargenomen. Deze kunnen dienen als verblijfplaats voor kleine marters (Zie Figuur 5-1). Ook zijn groenstructuren langs de randen van het plangebied als verblijfplaatsen en foerageergebied van kleine marters niet uit te sluiten.

Figuur 5-1. Aangetroffen konijnenhol nabij oostelijke waterzuiveringsinstallatie. Foto RHDHV 2022.

Steenmarter

De steenmarter komt voornamelijk voor in de nabijheid van dorpen en boerderijen en tegenwoordig ook in grote steden. Daarbij is de aanwezigheid van elementen zoals groenstroken, heggen, bosjes, greppels en bermen van belang, omdat de steenmarter daar zijn voedsel zoekt. De soort heeft vaak zijn verblijfplaats in gebouwen, zoals op zolders, in kruipruimtes, spouwmuuren of ruimten onder de dakbedekkingen. Echter, ook boomholtes, takkenhopen en dichte struwelen waar weinig verstoring is, zijn geschikt als (voortplantings- en) verblijfplaats voor de steenmarter (zoogdiervereniging, 2022).

Op basis van de verspreidingsgegevens vanuit de NDFF komen steenmarters voor in de omgeving van het plangebied op de Veluwe en de Jufferswaard. Binnen het plangebied zijn verschillende gebouwen, zoals papierloodsen en twee oude woonhuizen/kantoren aanwezig die niet meer worden gebruikt. Deze gebouwen kunnen mogelijk dienen als verblijfplaats voor de steenmarter. Ook langs de randen van het plangebied zijn groenelementen aanwezig waardoor er mogelijk sprake is van alomvattend leefgebied van de steenmarter. Verder zijn van medewerkers van SK Parenco ook klachten bekend van vraatschade aan auto's, vermoedelijk veroorzaakt door steenmarters. Het voorkomen van de steenmarter kan in en langs de randen van het plangebied niet worden uitgesloten.

Boommarter

De boommarter komt in Nederland in allerlei typen loofbos voor. Boommarters kiezen daar hun rustplaatsen in boomholten, konijnen-, vossen of dassenhopen, tussen boomwortels of onder takkenbossen. Nesten zitten vaak in oude spechten- of eekhoornholten, regelmatig in inrottingsholten en soms in gebouwen die in of aan de rand van het bos staan. Boommarters maken meestal niet zelf een hol maar passen een bestaand nest aan (zoogdiervereniging, 2022).

Op basis van de verspreidingsgegevens vanuit de NDFF komt de boommarter voor op de Veluwe. Ook zijn er waarnemingen bekend van aangereden (dode) boommarters ter plaatse van de Rijksweg N225. Langs de randen van het plangebied zijn groenstructuren aanwezig. Mogelijk bevatten deze bomen met holten die als verblijfplaats kunnen dienen. De groenstructuren kunnen tevens dienen foerageergebied van de soort. Evenals voor de steenmarter geldt ook voor de boommarter dat verlaten bebouwing op het terrein mogelijk kan dienen als verblijfplaats voor de boommarter. Het voorkomen van de boommarter kan in en langs de randen van het plangebied niet worden uitgesloten.

Konijn, haas en verschillende muizensoorten

Deze soorten zijn bekend uit de directe omgeving van het plangebied en ook binnen het plangebied zijn met name voor het konijn en muizensoorten ook geschikte leefgebieden aanwezig en zijn verblijfplaatsen waargenomen. Het voorkomen van deze algemene soorten wordt daarom aangenomen.

5.2.2 Vleermuizen

Op basis van de verspreidingsgegevens is het mogelijk dat de baardvleermuis, franjestaart, gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis in de omgeving van, of in het plangebied zelf voorkomen.

Vleermuizen worden in vrijwel het gehele land waargenomen. Ze maken gedurende een jaar gebruik van meerdere type verblijfplaatsen (zomer-, kraam-, paar- en winterverblijfplaatsen). Vleermuizen kunnen globaal worden opgedeeld in boombewonende soorten (zoals de rosse vleermuis) en gebouwbewonende soorten (zoals de laatvlieger en gewone dwergvleermuis). Een aantal soorten maakt zowel van gebouwen als van bomen gebruik als verblijfplaats (bijvoorbeeld ruige dwergvleermuis). Vleermuizen foerageren over het algemeen op relatief windluwe plaatsen, zoals tuinen en langs bosranden. Om van de verblijfplaats naar foerageergebied te komen (en andersom) wordt gebruikt gemaakt van zogenaamde vliegroutes, die bestaan uit lijnvormige elementen zoals bomenrijen en watergangen. Deze lijnvormige elementen kunnen tevens dienen als migratieroute van soorten die buiten Nederland overwinteren.

Verblijfplaatsen (zomer-kraam-paar-winter-)

Binnen het plangebied zijn verblijfplaatsen van gebouwbewonende vleermuizen niet uit te sluiten. Gebouwen binnen het plangebied bevatten verschillende voor vleermuizen geschikte elementen om achter weg te kruipen, zoals scheve dakpannen en open stootvoegen waardoor de vleermuizen in de spouw kunnen verblijven. Ook zijn er muren binnenin de loodsen de mogelijk geschikt als verblijfplaats voor de vleermuis (Zie Figuur 5-2).

Figuur 5-2. Mogelijke verblijfplaatsen voor gebouwbewonende vleermuizen. Foto's RHDHV 2022.

Voor boombewonende vleermuizen geldt dat de bomen in de aangrenzende groenstructuren mogelijk geschikte elementen als inrottingsholten of loszittend schors bevatten. Ook verblijfplaatsen van boombewonende vleermuizen zijn daarom niet uit te sluiten.

Vliegroutes

Langs de randen van het plangebied zijn lijnvormige elementen, mogelijk geschikt als vliegroutes aanwezig. Voornamelijk de bomenrijen langs de noord- en zuidwestkant kunnen worden gebruikt als vliegroute. Tevens zijn er ook vleermuissoorten (zoals meervleermuis en watervleermuis) die zich kunnen verplaatsen langs de oever van de aan het plangebied grenzende Nederrijn.

Foerageergebied

Het plangebied heeft verschillende windluwe plaatsen waar gefoerageerd kan worden. Het betreft met name open plaatsen nabij groenstructuren, zoals de parkeerplaatsen aan de noord- en westkant en de opslaglocaties van papierballen en houtsnippers aan de zuidwestkant van het plangebied.

5.2.3 Vogels

Uit de verspreidingsgegevens van de NDFF is gebleken dat in het plangebied of in de omgeving daarvan waarnemingen bekend zijn van verschillende soorten broedvogels met zowel jaarrond als niet-jaarrond beschermde nesten. Tijdens het veldbezoek zijn de volgende vogelsoorten waargenomen: huismus, huiszwaluw, ekster, kauw, zwarte kraai, fitis, meerkoet, koolmees, vink en houtduif.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

De nesten van een aantal vogelsoorten zijn jaarrond beschermd. Deze nesten zijn beschermd omdat ze jaarrond worden gebruikt, of omdat een soort zeer honkvast is en er elk jaar naar terugkeert en moeilijk in staat is om een nieuw nest te maken. Dit kan zowel gaan om soorten die in bebouwing als in bomen broeden.

Tijdens het veldbezoek zijn de bomen in de omgeving van het plangebied globaal geïnspecteerd op de aanwezigheid van grote nesten. Ten oosten van het vrachtwagenparkeerterrein aan de westkant van het plangebied is een potentieel jaarrond beschermd nest waargenomen (zie Figuur 5-3) en de locatie op Figuur 5-4). De aanwezigheid van potentieel jaarrond beschermde nesten van boombroedende soorten als: ransuil, buizerd, boomvalk en sperwer is daarom niet uitgesloten in de bomen nabij het plangebied.

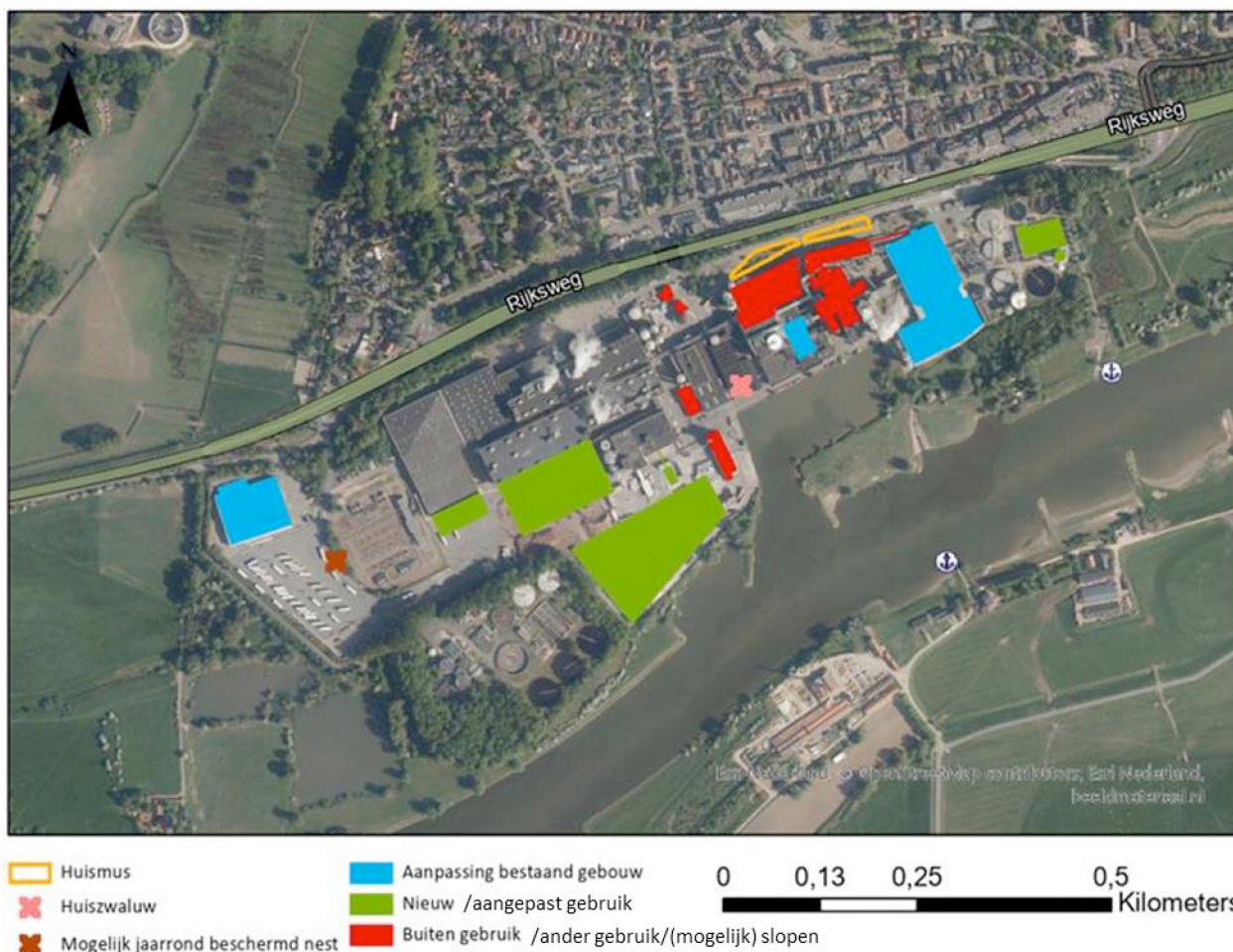
De aanwezigheid van jaarrond beschermde nesten van vogelsoorten die in gebouwen broeden, zoals huismus en gierzwaluw, is eveneens niet op voorhand uitgesloten. De in het plangebied aanwezige gebouwen bieden geschikte elementen voor deze vogelsoorten als: kieren onder de dakgoot, regenpijp of dakkapel. Leefgebied van de huismus is tijdens het veldbezoek waargenomen nabij de entree van het fabrieksterrein. De mussen zijn daar waargenomen in een aanwezige groenstructuur (berm), in een aanwezige struik en omringend gras. De locatie van dit leefgebied is weergegeven in Figuur 5-4).

Daarnaast is binnen het plangebied bij de haven een kolonie huiszwaluwen aanwezig (Figuur 5-4). Deze nesten zijn jaarrond beschermd indien er ecologisch zwaarwegende redenen zijn.

Figuur 5-3. Aangetroffen mogelijk jaarrond beschermd nest (links) en aangetroffen huiszwaluwnesten (rechts).

Figuur 5-4. Locatie van aangetroffen mogelijk jaarrond beschermd nest, huiszwaluwnesten, leefgebied van de huismus en gebouwen potentieel geschikt voor huismus en gierzwaluw (locatie werkzaamheden).

Vogels zonder jaarrond beschermd nest

In het plangebied en de direct omgeving is het waarschijnlijk dat algemene broedvogels zoals merel, fitis, tiftjaf, vink en houtduif tot broeden komen. De aanwezige gebouwen en groenstructuren zijn geschikte broedlocaties. Aanwezigheid van algemene broedvogels is daarom in het plangebied niet uitgesloten.

5.2.4 Amfibieën

Op basis van de verspreidingsgegevens kan de alpenwatersalamander, kamsalamander, poelkikker en de rugstreeppad in de omgeving van het plangebied voorkomen. Verder komen er vrijgestelde soorten als bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker voor in de omgeving van het plangebied.

Voortplantingsplaatsen

Soorten als alpenwatersalamander, kamsalamander en poelkikker planten voor in wateren als: vennen, ondiepe sloten en poelen. In het plangebied zijn geen watervoerende elementen aanwezig. Hierdoor is de aanwezigheid van voortplantingsplaatsen van deze soorten op voorhand uitgesloten. De rugstreeppad komt ook voor in tijdelijk water zoals plassen. Omdat het plangebied bijna geheel verhard is, zijn daar geen tijdelijke wateren te verwachten. Ten oosten van het plangebied is in de Jufferswaard wel een mogelijk voortplantingswater aanwezig.

Landhabitat/ overwinteringshabitat

Het landhabitat/ overwinteringshabitat van de in de omgeving aanwezige beschermde amfibieën bestaat uit struweel of bos in de directe omgeving (<400m) van het voortplantingswater. Op het land houden de dieren zich op tussen dichte vegetaties, zoals struikgewas of ruig grasland, onder boomstammen, keien, of (zelf gegraven) holen (RAVON, 2022). Aan ten oosten van het plangebied is geschikt voortplantingswater gelegen nabij het plangebied. Dit in combinatie met de aanwezige groenstructuren en grondwal (aan de oostkant van het plangebied) vormt de rand van het plangebied een geschikt landhabitat/overwinteringshabitat voor de aanwezige amfibieën. Ter plaatse van de waterzuiveringsinstallatie aan de oostkant van het plangebied zijn in de groenstructuren verschillende muizenholen aangetroffen. De aanwezigheid van landhabitat/overwinteringshabitat van de beschermde amfibieën: alpenwatersalamander, kamsalamander poelkikker en rugstreeppad ter plaatse van de oostelijke waterzuiveringsinstallatie op het plangebied is derhalve niet uit te sluiten.

5.2.5 Reptielen

Op basis van de verspreidingsgegevens kan de hazelworm, zandhagedis en de ringslang voorkomen in de omgeving van het plangebied.

De meeste in Nederland voorkomende reptielen, zoals zandhagedis en de hazelworm zijn sterk gebonden aan open, zandige plekken. Een dergelijke biotoop ontbreekt binnen het plangebied. Op basis van verspreidingsgegevens en/of de habitatanalyse kan het voorkomen van hazelworm en zandhagedis op voorhand redelijkerwijs worden uitgesloten. De ringslang is gebonden aan een ander biotoop en kan niet op voorhand worden uitgesloten (zie hierna).

Ringslang

De ringslang is een watergebonden slang en wordt vaak zonnend aangetroffen op oevers in de buurt van water waar hij jaagt op voornamelijk amfibieën en soms andere gewervelde dieren waaronder vissen. Op niet te droge plaatsen, zoals bladhopen, mesthopen, ruimte onder mosplakken, vermolmde boomstobben en in opgeworpen broeihopen worden eieren gelegd. De slang overwintert op droge plaatsen in holen, compost- en bladhopen, houtstapels, onder oude boomstammen en in dichte struiken. De ringslang kan goed zwemmen en grote afstanden afleggen. Ook is hij goed in staat om nieuwe leefgebieden te koloniseren (RAVON, 2022).

Op basis van de verspreidingsgegevens vanuit de NDFF komen ringslangen voor in de omgeving van het plangebied in de Veluwe en de Jufferswaard. Binnen het plangebied zijn verschillende groenstructuren en muizen- en konijnenholen waargenomen. Deze kunnen mogelijk dienen als overwinteringsplaats voor de ringslang. Derhalve kan het voorkomen van overwinteringsplaatsen van de ringslang niet worden uitgesloten.

5.2.6 Ongewervelden

Op basis van de verspreidingsgegevens kan de grote vos, grote weerschijnvlinder, rivierrombout en de sleedoornpage in de omgeving voorkomen. Deze soorten zijn gebonden aan verschillende biotopen zoals vochtige, open loofbossen, bosranden, poelen en rivieroevers. Water in de vorm van poelen of rivieren ontbreekt binnen het plangebied. De houtopstanden in en nabij het plangebied zijn mogelijk wel geschikt als leefgebied voor beschermde ongewervelden. Tijdens het veldbezoek is daarom globaal gecontroleerd op de aanwezigheid van waardplanten van de betreffende soorten. Deze zijn niet waargenomen. Het voorkomen van beschermde ongewervelden kan hierdoor redelijkerwijs worden uitgesloten.

5.2.7 Samenvatting aanwezig of te verwachten wettelijk beschermde soorten

In onderstaande tabel is een samenvatting weergegeven van de wettelijke beschermde soorten die in het plangebied of directe omgeving aanwezig en/of te verwachten zijn.

Tabel 5-1. Samenvatting aanwezig of te verwachten wettelijk beschermde soorten

Soortgroep	Beschermde soorten gebonden aan de op en langs het plangebied aanwezige groenstructuren	Beschermde soorten gebonden aan de aanwezige gebouwen
Grondgebond en zoogdieren	Boommarter, kleine marterachtigen, eekhoorn, das en steenmarter	Boommarter en steenmarter
	Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren als konijn, vos en verschillende soorten muizen.	
Vleermuizen	Boombewonende vleermuizen als: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, franjestaart en rosse vleermuis	Gebouwbewonende vleermuizen als: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger
Broedvogels	Boombroedende soorten met jaarrond beschermde nesten als: ransuil, buizerd, boomvalk en sperwer. Daarnaast rustplaatsen van de huismus.	Gebouwen broedende soorten met jaarrond beschermde nesten als: huismus, slechtvalk en gierzwaluw.
	Algemeen voorkomende soorten als: merel, roodborst, koolmees, gaai, ekster.	Algemeen voorkomende soorten als: houtduif, kraai en kauw.
Amfibieën	Landhabitat en/of overwinteringshabitat van alpenwatersalamander, kamsalamander poelkikker en rugstreeppad.	
	Algemeen voorkomende beschermde soorten als: bastaardkikker, bruine kikker, gewone pad, kleine watersalamander en meerkikker	
Reptielen	Landhabitat en/of overwinteringshabitat van ringslang	

5.3 Effectbeschrijving- en beoordeling

Door middel van analyse van de voorgenomen ingreep (Alt 2) in relatie tot de biotoeisen van de beschermde soorten uit het studiegebied is beoordeeld welke negatieve effecten de voorgenomen werkzaamheden kunnen hebben op mogelijk in het studiegebied voorkomende beschermde soorten (Tabel 5-1). Hierbij is uitgegaan van de uitgangspunten voor de ingreep zoals beschreven in paragraaf 3.3.

De effectbeoordeling wordt gedaan voor de in de samenvatting beschreven beschermde diersoorten. Omdat de aanwezigheid van beschermde vaatplanten, vissen en ongewervelden al is uitgesloten binnen het plangebied worden deze verder niet besproken.

De beoordeling wordt opgesplitst in de twee gedefinieerde type biotopen binnen het plangebied: groenstructuren en aanwezige bebouwing. Verder zijn effecten op beschermde soorten verder onder te verdelen in tijdelijke en permanente effecten. Tijdelijke effecten treden alleen op tijdens de uitvoering van de werkzaamheden. Het gaat bijvoorbeeld om extra geluid, licht en kans op het doodrijden van dieren door inzet van groot materieel. Permanente effecten kunnen een gevolg zijn van de uitvoering van de werkzaamheden en daarnaast ook van gebruik van het gebied na afronding. Het gaat dan bijvoorbeeld om het verdwijnen van leefgebied door ruimtebeslag.

5.3.1 Beschermde diersoorten in groenstructuren

Tijdelijke effecten

Door de inzet van zwaar materieel en aanwezigheid van mensen in de omgeving van de potentiële verblijfplaatsen in de omgeving van het plangebied (groene bermen, struwelen, bosschages en bomenrijen) kunnen beschermde dieren door de daarmee gepaard gaande effecten (geluids- en trillingenproductie) worden verstoord, het gaat daarbij om de volgende soorten/soortgroepen:

- Grondgebonden zoogdieren:
  - Boommarter, kleine marterachtigen, eekhoorn en steenmarter
  - Algemeen voorkomende beschermde zoogdieren: als konijn, vos en verschillende soorten muizen
- Vogels
  - Boombroedende soorten met jaarrond beschermd nest als: ransuil, buizerd, boomvalk en sperwer.
  - Algemeen voorkomende soorten als: merel, roodborst, koolmees, gaai, ekster.

Voor de beschermde amfibieën, boombewonende vleermuizen en reptielen geldt dat ze niet gevoelig zijn voor geluid en trillingen/optische verstoring.

Indien de verstoring van langere duur is, kan dit leiden tot het (tijdelijk) verlaten van vaste voortplantings- of rustplaatsen. Op het terrein is momenteel echter al continu beweging van mensen, personenauto's, vrachtwagens en heftrucks. Emissies van geluid en trillingen/optische verstoring zullen opgaan in de achtergrondverstoring die al aanwezig is. De werkzaamheden leiden daarom niet tot aanvullende verstoring. Het tijdelijk aantasten van de functionaliteit van een verblijfplaats en een overtreding van de Wnb is daarom uitgesloten.

Permanente effecten

Het uitgangspunt voor deze natuurtoets (paragraaf 3.3) is dat geen groenstructuren worden aangetast ten behoeve van de herinrichting van het terrein. Het vernietigen van potentieel aanwezige vaste voortplantings- of rustplaatsen van beschermde soorten in deze structuren is daarom uitgesloten, evenals het doden van potentieel aanwezige individuen tijdens de werkzaamheden. Overtreding van de Wnb is daarom op voorhand uitgesloten.

5.3.2 Beschermde diersoorten in gebouwen

Tijdelijke effecten

Door de inzet van materieel en aanwezigheid van mensen in de gebouwen met potentiële verblijfplaatsen kunnen beschermde dieren door de daarmee gepaard gaande effecten (geluids- en trillingenproductie) worden verstoord, het gaat daarbij om de volgende soorten/soortgroepen:

- Grondgebonden zoogdieren:
  - Boommarter en steenmarter
- Vleermuizen:
  - Gebouwbewonende vleermuizen als: gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, gewone grootoorvleermuis en laatvlieger
- Vogels:
  - Gebouwen broedende soorten met jaarrond beschermde nesten als: huismus, slechtvalk en gierzwaluw
  - Algemeen voorkomende soorten als: houtduif, kraai en kauw.

Indien de verstoring van langere duur is, kan dit leiden tot het (tijdelijk) verlaten van vaste voortplantings- of rustplaatsen. Het uitgangspunt voor deze natuurtoets (paragraaf 3.3) is echter dat de ombouw- en herinrichtingswerkzaamheden dusdanig beperkt van aard en omvang zijn dat geen grootschalige en langdurige inzet van zwaar materieel benodigd is.

De meeste van deze soorten hebben verblijfplaatsen aan de buitenkant/in de muren van deze gebouwen. Het is daarom onwaarschijnlijk dat de voorziene werkzaamheden leiden tot verstoring van deze soorten/soortgroepen.

Bovendien zullen bepaalde bedrijfsactiviteiten en/of installaties tijdelijk worden stilgelegd en is op het terrein momenteel al continu beweging van mensen, personenauto's, vrachtwagens en heftrucks. Hierdoor is al sprake van verstoring door geluid, licht en beweging. Daarom zullen zich geen verstoringgevoelige dieren vestigen op deze locaties. Emissies van geluid en trillingen/optische verstoring als gevolg van de werkzaamheden ten behoeve van Alt 2 zullen daarom veelal opgaan in de achtergrondverstoring die al aanwezig is en geen nieuwe verstoring veroorzaken op plaatsen waar die nog niet plaatsvindt.

De werkzaamheden leiden daarom niet tot aanvullende verstoring. Het tijdelijk aantasten van de functionaliteit van een verblijfplaats en een overtreding van de Wnb ten aanzien van deze soorten is daarom uitgesloten.

Permanent

Het uitgangspunt voor deze natuurtoets (paragraaf 3.3) is dat er aanpassingen binnen de aanwezige gebouwen gedaan zullen worden. Deze werkzaamheden leiden daarmee mogelijk tot vernietiging van verblijfplaatsen en/of doding van dieren die verblijfplaatsen in gebouwen kunnen hebben. Deze betreffen in dit geval alleen het zoogdier de steenmarter en (met een kleine waarschijnlijkheid) de boommarter.

Voor beschermde gebouwbewonende vleermuizen en vogels geldt dat ze hun verblijfplaatsen aan de buitenkant of in de spouw van de gebouwen hebben en dat verblijfplaatsen daarmee niet aangetast worden.

De werkzaamheden leiden daarmee potentieel tot een overtreding van de Wnb 3.10, lid a en b van de Wnb ten aanzien van de boom- en steenmarter.

5.4 Voorzorgsmaatregelen en noodzaak vervolgstappen

In deze paragraaf zijn de te nemen vervolgstappen, zoals het uitvoeren van nader onderzoek en het nemen van voorzorgs- of mitigerende maatregelen, beschreven. Dit is alleen van toepassing voor soorten/soortgroepen waarvan de aanwezigheid op basis van het onderzoek niet kan worden uitgesloten, of is bepaald dat overtredingen van verbodsbepalingen te verwachten zijn en een ontheffing in het kader van de Wnb noodzakelijk is. Dit is niet van toepassing op de soortgroepen waarvan overtreding van verbodsbepalingen vanuit de aard van de werkzaamheden op voorhand zijn uitgesloten of waarvan met voldoende zekerheid afwezigheid is aannemelijk gemaakt is.

5.4.1 Boom- en steenmarter

Nader onderzoek zal moeten uitwijzen of er daadwerkelijk individuen in het plangebied aanwezig zijn. Op basis van de uitkomst van dat onderzoek dient dan bepaald te worden of en zo ja, welke mitigerende en compenserende maatregelen nodig zijn en of mogelijk een ontheffingsaanvraag ingediend moet worden. Het onderzoek vindt bij voorkeur plaats tussen 1 april en 31 augustus, door middel van wildcamera's.

5.4.2 Algemene zorgplicht

Voor alle soorten, beschermd of niet, geldt te allen tijde de algemene zorgplicht. Onderstaand wordt een aantal maatregelen beschreven om aan de algemene zorgplicht te voldoen:

- De werkzaamheden worden alleen overdag, tussen zonsopgang en zonsondergang uitgevoerd. Veel algemene en beschermde diersoorten zijn vooral actief gedurende de vroege ochtend, late avond en nacht;
- Indien nabij vegetatie gewerkt moet worden, wordt er één richting op gewerkt, zodat kleine dieren van de werkzaamheden vandaan kunnen vluchten. Houd hierbij rekening met vluchtwegen (werk dus niet richting een doodlopende hoek) en zorg dat de dieren voldoende vrije ruimte hebben om te vluchten;
- Voor de uitvoering van de werkzaamheden wordt enkel gebruik gemaakt van de ruimte die noodzakelijk is voor het uitvoeren van de werkzaamheden. Zo wordt onnodige verstoring van dieren en planten en beschadiging van hun leefgebied voorkomen;
- Wanneer de werkzaamheden gedurende langere tijd stilliggen, dient het terrein vóór herstart van de werkzaamheden (opnieuw) geïnspecteerd te worden door een erkend ecoloog.

5.5 Conclusie wettelijk beschermde soorten

In het plangebied aanwezige bebouwing vormt geschikt leefgebied voor verschillende beschermde grondgebonden zoogdieren, gebouwbewonende vleermuizen en gebouwbroedende vogels. Daarnaast kunnen in de aanwezige en aan het plangebied grenzende groenstructuren verschillende beschermde grondgebonden zoogdieren, vogels, amfibieën, boombewonende vleermuizen en reptielen voorkomen.

Voor de meeste soorten geldt dat de beoogde ingreep, met in achtneming van de uitgangspunten uit paragraaf 3.3, niet leidt tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Voor de boom- en steenmarter, geldt dat de aanwezigheid nog niet uitgesloten is. Te zijner tijd zal nader onderzoek naar de aanwezige bebouwing moeten uitwijzen welke functie het plangebied voor deze soorten vervult. Indien nader onderzoek aanwezigheid van de soorten aantoont, is het werken onder een ontheffing noodzakelijk.

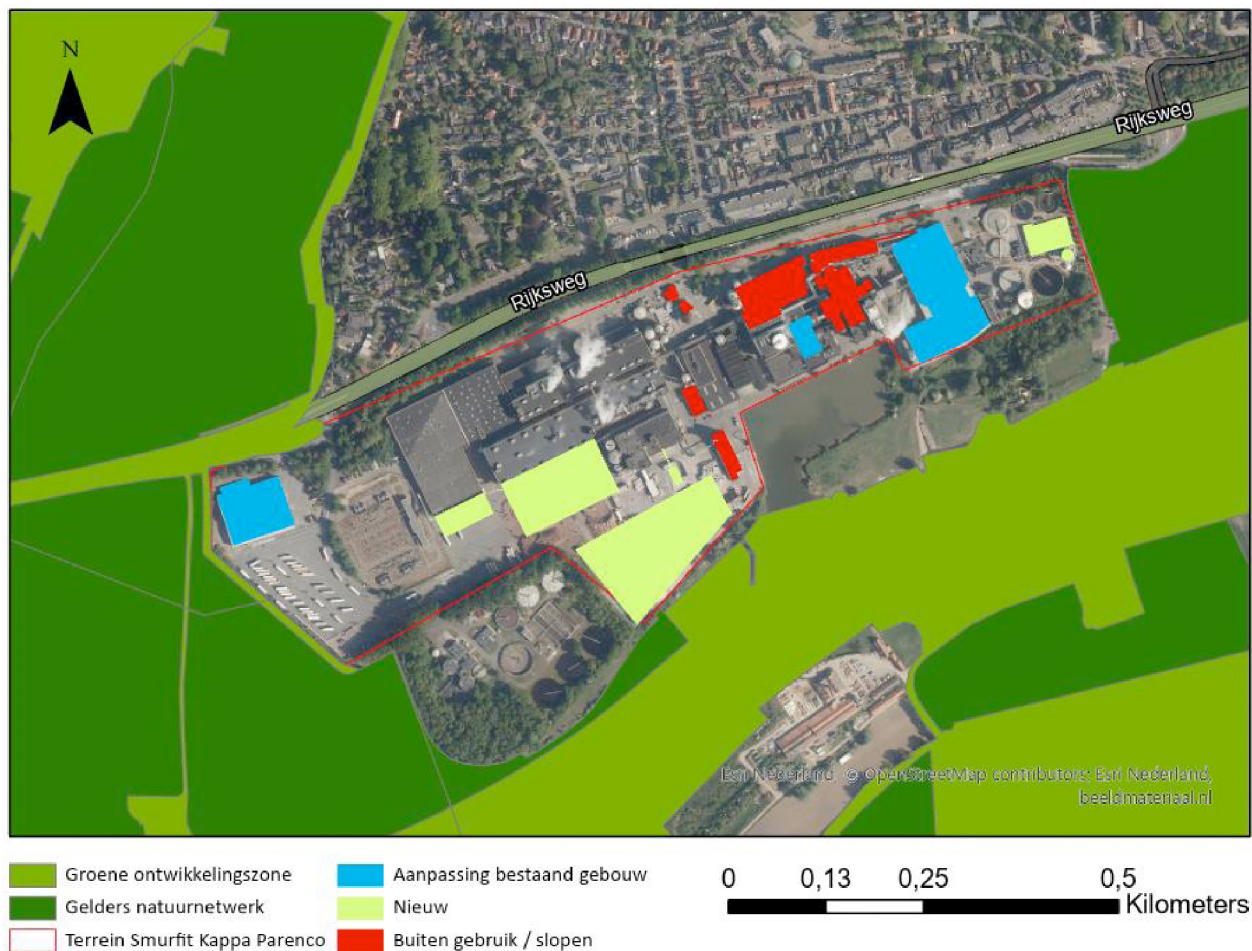
Over het algemeen kan gesteld worden dat een toetsing wettelijk beschermde soorten geldig is voor een periode van 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of wetgeving dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Wanneer de exacte werkzaamheden en planning bekend zijn, dient beoordeeld te worden of deze toetsing nog actueel is. Indien nodig dient een actualisatie uitgevoerd te worden.

6 Toetsing planologisch beschermde gebieden

In dit hoofdstuk is beschreven of in de nabijheid van het plangebied planologisch, volgens de Omgevingsverordening van de provincie Gelderland (zie paragraaf 2.2), beschermde natuur gelegen is (GNN, GO, weidevogelgebied en/of ganzenrustgebied) en wordt beoordeeld of er vervolgstappen nodig zijn.

6.1 GNN/GO

Het dichtstbijzijnde GNN-gebied (GNN / GO) ligt op 10 meter afstand van het plangebied en de GO grenst direct aan het plangebied (zie Figuur 6-1). Er vinden geen ontwikkelingen plaats in het GNN of GO. Het GNN/GNN kent geen externe werking, zoals dat wel het geval is voor gebieden die op grond van de Wnb beschermd zijn. Dit betekent dat alleen ingrepen die in het GNN of GO plaats vinden getoetst hoeven te worden aan de planologische regels voor het GNN. Dit is niet aan de orde. Bovendien leiden de voorgestelde ingrepen niet tot een toename van effecten op natuur ten opzichte van de huidige vergunde situatie, maar worden de effecten op natuur worden minder (Alt 2), zie hoofdstuk 4 Toetsing wettelijk beschermde gebieden. Van negatieve gevolgen op de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang is geen sprake.

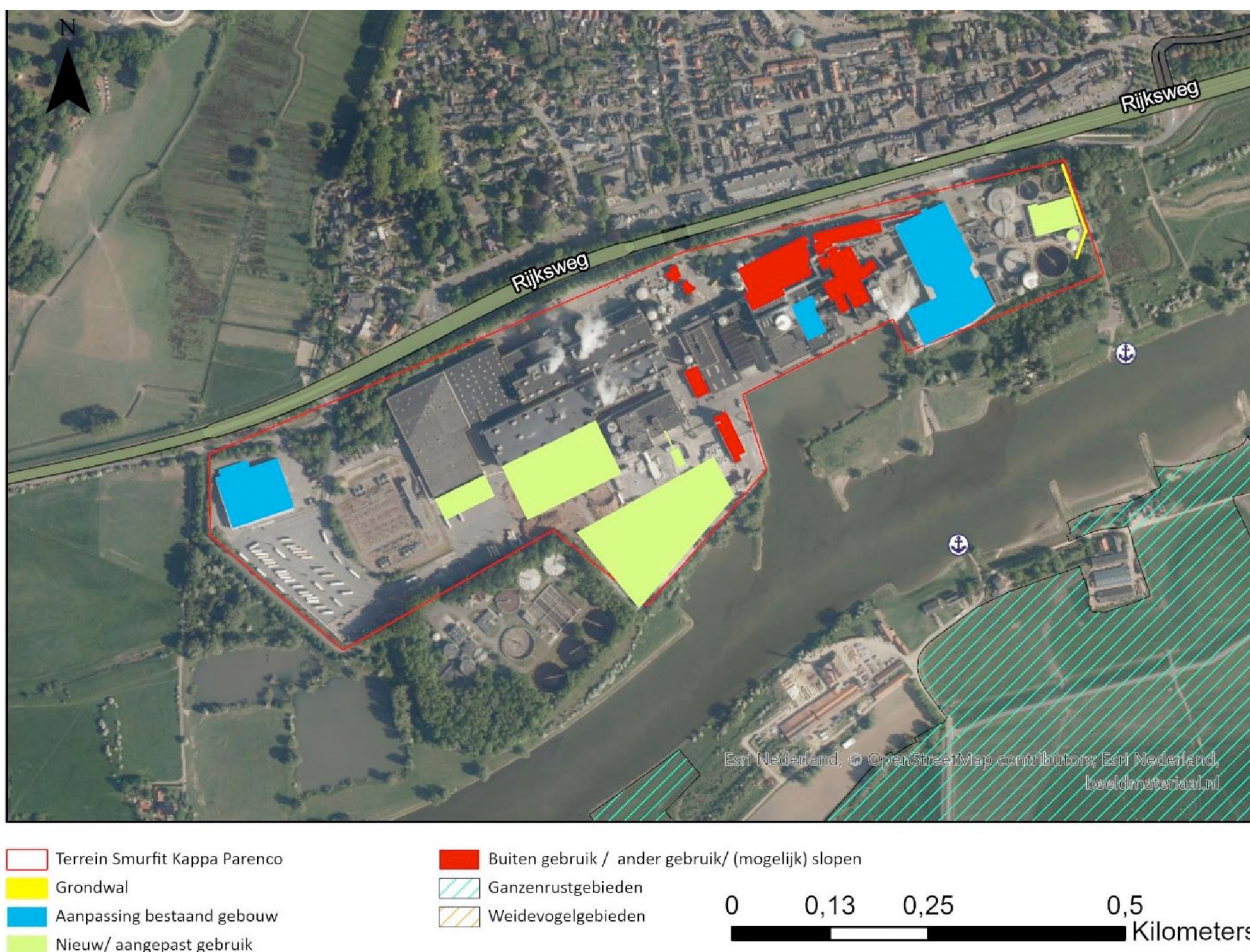

Figuur 6-1. De ligging van het plangebied (weergegeven in rood) ten opzichte van Gelders Natuurnetwerk en Groene ontwikkelingszone

6.2 Weidevogel- en ganzenrustgebied

In de verordening (Provincie Gelderland, 2022) staan weidevogel- en ganzenrustgebieden aangewezen. Het gaat in deze gebieden om het behoud van de betekenis als broedgebied voor weidevogels of als rustgebied voor overwinterende ganzen. Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied ligt op circa 4,5 km ten zuidwesten van het plangebied. Negatieve effecten op deze gebieden zijn vanwege deze afstand uitgesloten.

Aan de overkant van de Nederrijn ligt een rustgebied voor winterganzen, zie Figuur 6-2. Aangezien de werkzaamheden buiten het rustgebied voor winterganzen plaatsvinden, ze geen afbreuk doen aan het rustgebied voor winterganzen, er voldoende Alt rustgebied in de omgeving aanwezig is en de werkzaamheden van tijdelijke aard zijn, zijn significant negatieve effecten op het rustgebied voor winterganzen uitgesloten.

Figuur 6-2. De ligging van het plangebied (weergegeven in rood) ten opzichte van ganzenrustgebied. Het dichtstbijzijnde weidevogelgebied ligt op circa 4,5 kilometer ten zuidwesten van het plangebied en staat niet op deze kaart aangegeven.

6.3 Conclusie toetsing planologisch beschermde gebieden

In het kader van het GNN/GO en weidevogel- en ganzenrustgebied hoeven geen vervolgstappen genomen te worden. Uitgesloten is dat Alt 2 negatieve effecten op deze gebieden heeft en dat hiervoor toestemming nodig is.

7 Conclusies en aanbevelingen

7.1 Gebiedsbescherming

Het dichtstbijzijnde Natura 2000-gebied is Rijntakken en ligt op circa 20 meter afstand van het plangebied. Verder naar het noorden, ligt op circa 350 meter afstand van het plangebied Natura 2000-gebied Veluwe. Uit de relevante onderzoeken die in het kader van het MER zijn uitgevoerd (geluid, stikstofdepositie en grondwaterstanden) blijkt dat beide varianten van Alt 2 ten opzichte van de referentiesituatie niet leiden tot significant nadelige effecten op de beschouwde Natura 2000-gebieden Rijntakken en Veluwe.

Datzelfde geldt ook voor de plusvariant van Alt 1, maar kan daar waar het gaat om stikstofdepositie (nog) niet worden geconcludeerd voor de basisvariant van Alt 1.

7.2 Soortenbescherming

In het plangebied aanwezige bebouwing vormt geschikt leefgebied voor verschillende beschermde grondgebonden zoogdieren, gebouwbewonende vleermuizen en gebouwbroedende vogels. Daarnaast kunnen in de aanwezige en aan het plangebied grenzende groenstructuren verschillende beschermde grondgebonden zoogdieren, vogels, amfibieën, reptielen en boombewonende vleermuizen voorkomen.

Voor de meeste soorten geldt dat de beoogde ingreep, met in achtneming van de uitgangspunten uit paragraaf 3.3 niet leidt tot effecten op hun leefgebied of verblijfplaatsen en daarom niet leidt tot overtreding van verbodsbepalingen van de Wnb. Voor de boom- en steenmarter geldt dat een overtreding van de verbodsbepalingen van de Wnb niet zondermeer uitgesloten kan worden. Nader onderzoek naar de aanwezige bebouwing zal moeten uitwijzen welke functie het plangebied voor deze soorten vervult. Indien nader onderzoek de aanwezigheid van de soorten aantoont, is het werken onder een ontheffing noodzakelijk.

Over het algemeen kan gesteld worden dat een toetsing wettelijk beschermde soorten geldig is voor een periode van 3 jaar, tenzij in deze periode de ecologische omstandigheden wezenlijk zijn veranderd en/of wetgeving dan wel inzichten hieromtrent zijn gewijzigd. Wanneer de exacte werkzaamheden en planning bekend zijn, dient beoordeeld te worden of deze toetsing nog actueel is. Indien nodig dient een actualisatie uitgevoerd te worden.

7.3 Planologische beschermde gebieden

Het plangebied maakt geen onderdeel uit van het GNN- of GO en is niet aangewezen als weidevogel- of ganzenrustgebied. De Omgevingsverordening kent ten aanzien van beschermde natuur geen externe werking, zoals dat wel het geval is voor de Wnb. Dit betekent dat alleen ingrepen die in het GNN, GO, weidevogel- of ganzenrustgebied plaatsvinden, getoetst hoeven te worden aan de planologische regels uit de Omgevingsverordening. Dit is niet aan de orde. Omdat ook geen sprake is van een permanent effect door de werkzaamheden op deze gebieden, is geen sprake van een negatieve gevolgen op de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang. In het kader van het GNN/GO hoeven geen vervolgstappen genomen te worden.

Bovendien leiden de voorgestelde ingrepen (Alt 2) niet tot een toename van effecten op natuur ten opzichte van de huidige situatie. Van negatieve gevolgen op de kernkwaliteiten, oppervlakte of samenhang is geen sprake.

Literatuur

BIJ12 (2017). Kennisdocument Buizerd *Buteo buteo*. Versie 1.0, juli 2017.

FLORON (2022), informatie over planten, via FLORON Verspreidingsatlas, <https://www.verspreidingsatlas.nl>.

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2022a), informatie over de ligging en begrenzing van verschillende Natura 2000-gebieden via: <https://www.natura2000.nl/>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2022b), informatie mogelijke effecten op Natura 2000-gebieden via: <https://www.synbiosys.alterra.nl/bij12/effectenindicatorappl.aspx?subj=effectenmatrix&tab=1>

Ministerie van Landbouw, Natuur en voedselkwaliteit (2022c), Wet van 10 maart 2021 tot wijziging van de Wet natuurbescherming en de Omgevingswet (stikstofreductie en natuurverbetering, via, <https://zoek.officielebekendmakingen.nl/stb-2021-140.html>

Nationale Databank Flora en Fauna, geraadpleegd in mei 2022, via: <https://www.ndff-ecogrid.nl/uitvoerportaal>.

Omgevingsweb (2022), Wet en Besluit stikstofreductie en natuurverbetering: een verlichting voor de bouwsector. <https://www.omgevingsweb.nl/nieuws/wet-en-besluit-stikstofreductie-en-natuurverbetering-een-verlichting-voor-de-bouwsector/>.

Provincie Gelderland (2017), Beheerplan Natura 2000 Veluwe (057).

Provincie Gelderland (2022), Omgevingsverordening via: [Geconsolideerde Omgevingsverordening Gelderland \(februari 2022\) - Plannerviewer Provincie Gelderland \(planoview.nl\)](https://www.planoview.nl/Geconsolideerde-Omgevingsverordening-Gelderland-februari-2022)

RAVON (2022), algemene informatie over amfibieën en reptielen en verspreidingsgegevens via: <https://www.ravon.nl/Soorten/Soortinformatie>.

STOWA (2022), algemene informatie over amfibieën en reptielen en verspreidingsgegevens via <http://soortprotocollenflora-enfaunawet.stowa.nl/documents/soortprotocollenflora-enfaunawet.pdf>

Verspreidingsatlas (2022), via: <https://www.verspreidingsatlas.nl/>.

Vleermuiswerkgroep Nederland (2022), algemene informatie over verschillende soorten vleermuizen via: www.vleermuis.net.

Vlinderstichting (2022), algemene informatie over de witsnuitlibel via: <https://www.vlinderstichting.nl/libellen/overzicht-libellen/details-libel/gevlekte-witsnuitlibel>.

Vogelbescherming (2022), informatie over verschillende soorten vogels, via: <https://www.vogelbescherming.nl/ontdek-vogels>.

Zoogdiervereniging (2022), informatie over de verspreiding en ecologie van zoogdiersoorten, via: <https://www.zoogdiervereniging.nl/zoogdiersoorten>.

Bijlage

1. Juridisch- en Beleidskader

Wet natuurbescherming

Inleiding Wet natuurbescherming

In Nederland is de bescherming van Natura 2000-gebieden en bepaalde soorten planten en dieren geregeld in de Wet natuurbescherming (hierna Wnb). De wet bevat regels voor de bescherming van in het wild levende dier- en plantensoorten en de belangrijkste natuurgebieden in Nederland. Daarnaast bevat de wet onder meer bepalingen ten aanzien van de jacht en houtopstanden.

Naast de bescherming van natuur en biodiversiteit voorziet de Wnb in de decentralisatie van taken en bevoegdheden en de vereenvoudiging van regelgeving. De Europese regelgeving, met name de Vogel- en Habitatrichtlijn, vormt het kader en het uitgangspunt van deze wet. Het instrumentarium van de Wnb sluit aan op het huidige omgevingsrecht en de toekomstige Omgevingswet. De uitwerking van de wet is vastgelegd in de regeling en het besluit natuurbescherming.

Natura 2000 (Wnb hoofdstuk 2)

Het onderdeel Gebiedsbescherming (H2) van de Wet natuurbescherming regelt de bescherming van de Nederlandse Natura 2000-gebieden. Hoewel het de meest strikte vorm van juridische bescherming betreft, heeft deze wet daardoor vaak een beperkte reikwijdte, die zich beperkt tot de grenzen van een Natura 2000-gebied en uitsluitend die natuurwaarden ten aanzien waarvan daarbinnen instandhoudingsdoelstellingen zijn geformuleerd.

Voor elk van de in het kader van Natura 2000 aangewezen gebieden zijn instandhoudingsdoelstellingen geformuleerd, nader uitgewerkt in een beheerplan, die gelden als toetsingskader. Uitgaande van die instandhoudingsdoelstellingen dient nagegaan te worden of sprake is van conflicten met het duurzaam behalen van geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen en zo ja, of de wezenlijke kenmerken en waarden van een Natura 2000-gebied in het geding zijn.

Voorgaande geldt sinds 29 mei 2019 ook weer onverkort voor effecten ten gevolge van depositie van stikstof, gevat onder de storingsfactor "Verzuring en Vermesting door stikstof uit de lucht (3 & 4)"; de generieke Passende Beoordeling voor het PAS, waarin rekening werd gehouden met de verschillende bron- en herstelmaatregelen, is niet langer bruikbaar als beoordelingskader.

Bij de beoordeling van effecten op instandhoudingsdoelstellingen is ook zogenoemde externe werking van belang. Dat wil zeggen dat ook beschouwd moet worden in hoeverre voorgenomen activiteiten buiten Natura 2000-gebieden negatieve effecten hebben op in deze gebieden geldende instandhoudingsdoelstellingen. In zoverre is de reikwijdte van de Wet natuurbescherming onbegrensd, zo volgt uit staande jurisprudentie. In geval van emissie en depositie van stikstof is dit bijvoorbeeld relevant. Vaak vindt de emissie plaats (ver) buiten de grenzen van een Natura 2000-gebied, maar daalt de stikstof neer in Natura 2000-gebieden waar deze negatieve effecten heeft op de instandhoudingsdoelstellingen die daar gelden.

Hoe werkt een beoordeling voor Natura 2000-gebieden?

Voor projecten of plannen waarvan redelijkerwijs vermoed kan worden dat deze, rekening houdend met externe werking en gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, negatieve effecten kunnen hebben op Natura 2000-gebieden, dient in een oriënterende fase onderzocht te worden of het voornemen significante negatieve effecten kan hebben.

Vaak heeft deze oriënterende fase de vorm van een zogenoemde Voortoets waarin ten minste voor elk van de storingsfactoren uit de Effectenindicator (Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Voedselkwaliteit 2020) wordt nagegaan óf deze relevant is (aan de orde is) en zo ja óf negatieve effecten op geformuleerde instandhoudingsdoelstellingen op voorhand kunnen worden uitgesloten.

Indien op grond van de Voortoets niet kan worden uitgesloten dat een voornemen uitgaande van de instandhoudingsdoelstellingen (significant) negatieve effecten kan hebben, dient de initiatiefnemer meer gedetailleerd in kaart te brengen wat de effecten van de activiteit kunnen zijn. De resultaten van dit onderzoek dienen te worden neergelegd in een Passende Beoordeling.

In de Passende Beoordeling wordt de best beschikbare wetenschappelijke kennis gebruikt om in het licht van de instandhoudingsdoelstellingen na te gaan welke effecten aan de orde zijn, waarbij mitigerende maatregelen (maatregelen die de effecten terugdringen) meegenomen mogen worden, om zo waar mogelijk het optreden van effecten uit te sluiten.

Voor projecten of handelingen waarvan uit de Passende Beoordeling volgt dat ze afzonderlijk of in cumulatie kunnen leiden tot aantasting van de natuurlijke kenmerken kan geen vergunning worden verleend, tenzij een zogenoemde **ADC-toets** (die formeel geen onderdeel is van de Passende Beoordeling) succesvol kan worden doorlopen. De stappen die volgordekelijk allemaal succesvol moeten worden doorlopen zijn dan:

- Er zijn geen Alternatieve oplossingen met minder gevolgen voor het gebied.
- Het project is nodig om Dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. Overigens gelden als Dwingende redenen van groot openbaar belang alleen die gronden, die zijn vastgelegd in de Europese Habitat- of Vogelrichtlijn.
- De nodige Compenserende maatregelen worden getroffen om te waarborgen dat de algehele samenhang van Natura 2000 bewaard blijft.

Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn)

Per 1 juli 2021 is de Wet stikstofreductie en natuurverbetering (Wsn) in werking getreden. Deze wet voorziet in een partiële vrijstelling voor de vergunningsplicht indien als gevolg van bouwactiviteiten sprake is van stikstofdepositie. Op grond daarvan hoeft geen stikstofberekening meer plaats te vinden voor bouwactiviteiten, die in de aanlegfase van een plan noodzakelijk zijn, noch hoeft er een vergunning te worden aangevraagd.

Echter, met de recente Porthos-uitspraak van 2 november 2022²³ is de partiële vrijstelling van bouwprojecten voor stikstofberekening en Wnb-vergunningplicht vervallen. Dit betekent dat voor elk project een individuele beoordeling van de stikstofgevolgen moet worden gemaakt, waarbij ook de bouwfase-uitstoot moet worden betrokken.

Beschermde soorten (Wnb hoofdstuk 3)

De Wnb kent drie algemene beschermingsregimes waarin de voorschriften van de Vogelrichtlijn, Habitatrichtlijn en twee verdragen (Bern en Bonn) zijn geïmplementeerd en waarin aanvullende voorschriften zijn gesteld voor de dier- en plantensoorten die niet onder die specifieke voorschriften vallen, maar wel bescherming nodig hebben. Voor alle in het wild levende planten en dieren (dus ook voor soorten die niet zijn opgenomen in de Wnb) geldt de algemene zorgplicht conform Wnb artikel 1.11. Deze plicht houdt in dat iedereen 'voldoende zorg' in acht moet nemen voor alle in het wild levende planten en dieren en hun leefomgeving.

Veelal komt de zorgplicht erop neer dat tijdens werkzaamheden negatieve effecten op planten en dieren zoveel mogelijk worden voorkomen, en dat bij de inrichting aandacht wordt besteed aan de realisatie van geschikt habitat voor plant en dier.

²³ [ECLI:NL:RVS:2022:3159](#) (zie [deze weblink](#))

De zorgplicht geldt altijd en voor alle planten en dieren, of ze beschermd zijn of niet, en in het geval dat ze beschermd zijn ook als ontheffing of vrijstelling is verleend. De zorgplicht betekent niet dat geen effecten mogen optreden, maar wel dat dit, indien noodzakelijk, op zodanige wijze gebeurt dat de verstoring en eventueel lijden zo beperkt mogelijk is.

Beschermingsregimes

Het gaat om de volgende beschermingsregimes:

- Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn (paragraaf 3.1 van de Wnb) → Dit zijn alle van nature in Nederland in het wild levende vogels (zoals bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn).
- Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn (paragraaf 3.5 van de Wnb) → Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage IV bij de Habitatrichtlijn, Bijlage I of II bij het Verdrag van Bern en Bijlage II bij het Verdrag van Bonn.
- Beschermingsregime andere soorten (paragraaf 3.10 van de Wnb) → Dit zijn soorten die genoemd zijn in Bijlage A en B van de Wnb. Het gaat hier om de bescherming van zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen, kevers en vaatplanten van nature voorkomend in Nederland.

Verbodsbepalingen

Elk van de beschermingsregimes kent zijn eigen verbodsbepalingen en vereisten voor vrijstelling of ontheffing van deze verboden. De verbodsbepalingen in de paragrafen 3.1 en 3.2 (van de Wnb) zijn een-op-een overgenomen uit de genoemde richtlijnen (zie Tabel 1) en verdragen en zijn uitsluitend van toepassing op de in deze richtlijnen en verdragen genoemde soorten. De bepalingen in paragraaf 3.3 zien toe op de 'nationale' andere soorten die zijn genoemd in de bijlagen A en B bij de Wnb. Hiervoor geldt een kleiner aantal verbodsbepalingen.

Bij de toetsing aan het soortbeschermingsdeel van de Wnb wordt bepaald of beschermde plant- en diersoorten kunnen voorkomen in het plangebied en of de functionaliteit van het leefgebied van deze soorten aangetast wordt als gevolg van het project, waardoor de gunstige staat van instandhouding in gevaar komt.

Tabel 1. Verbodsbepalingen Wet natuurbescherming

Beschermingsregime soorten Vogelrichtlijn § 3.1	Beschermingsregime soorten Habitatrichtlijn § 3.2	Beschermingsregime andere soorten § 3.3
Art. 3.1 lid 1: Het is verboden in het wild levende vogels opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.5 lid 1: Het is verboden soorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.	Art. 3.10 lid 1a: Het is verboden soorten opzettelijk te doden of te vangen.
Art. 3.1 lid 2: Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.	Art. 3.5 lid 2: Het is verboden dieren opzettelijk te verstoren.	Art. 3.10 lid 1b: Het is verboden de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren opzettelijk te beschadigen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 3: Het is verboden eieren te rapen en deze onder zich te hebben.	Art. 3.5 lid 3: Het is verboden eieren van dieren in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.	Art. 3.10 lid 1c: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.
Art. 3.1 lid 4: Het is verboden vogels opzettelijk te storen.	Art. 3.5 lid 4: Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren te beschadigen of te vernielen.	
Art. 3.1 lid 5: Opzettelijk storen is niet verboden indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.	Art. 3.5 lid 5: Het is verboden plantensoorten in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.	

Ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden

In beginsel moet met voorzorgsmaatregelen ervoor worden gezorgd dat de functionaliteit van het leefgebied niet wordt aangetast en soorten niet worden verwond of gedood. Lukt dat niet en worden dus verbodsbepalingen overtreden, dan moeten mitigerende maatregelen genomen worden en is een ontheffing nodig. Het beschermingsregime van de soort bepaalt de mogelijkheid tot het verkrijgen van een ontheffing.

Artikelen 3.3, 3.8 en 3.10 van de Wnb bevatten de ontheffings- en vrijstellingsmogelijkheden van de genoemde verboden per beschermingsregime. Voor soorten van de Vogelrichtlijn en Habitatrichtlijn kan alleen vrijstelling worden verleend op basis van de in deze richtlijnen genoemde belangen (bijvoorbeeld openbare veiligheid of dwingende reden van groot openbaar belang). Onder de Wnb geldt voor deze soorten een ontheffingsplicht, behalve als het bevoegd gezag door middel van een zogenoemde vrijstelling anders besluit.

Voor de 'andere soorten' van artikel 3.10 kunnen provincies en het ministerie van LNV een algemene vrijstelling van de ontheffingsplicht vaststellen middels een verordening. De provincie is het bevoegd gezag voor het al dan niet verlenen van vergunningen en ontheffingen in het kader van de Wnb. Alleen bij ruimtelijke ingrepen waarmee grote nationale belangen zijn gemoeid, is het rijk in de vorm van de minister van LNV bevoegd gezag. Het bevoegd gezag voor dit project is de provincie Gelderland. Voor sommige soorten geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen bij ruimtelijke ingrepen op basis van Provinciale Staten vastgestelde provinciale verordeningen. De vrijgestelde soorten in de provincie Gelderland zijn in Tabel 2 weergegeven. De algemene zorgplicht (artikel 1.11) blijft wel te allen tijde van toepassing.

Tabel 2. Soorten met een algemene vrijstelling voor ruimtelijke ingrepen op basis van door PS vastgestelde provinciale verordeningen provincie Gelderland

Aardmuis	Egel	Konijn	Veldmuis	Bruine kikker
Bosmuis	Gewone bosspitsmuis	Ondergrondse woelmuis	Vos	Gewone pad
	Haas	Ree	Woelrat	Kleine watersalamander
Dwergmuis		Rosse woelmuis		Meerkikker
Dwergspitsmuis	Huisspitsmuis	Tweekleurige bosspitsmuis	Bastaardkikker (middelste groene kikker)	

Vorzorgs- en mitigerende maatregelen

Indien door voorzorgsmaatregelen de negatieve effecten volledig kunnen worden opgeheven, waardoor overtreding van de verbodsbepalingen voorkomen kan worden, is het aanvragen van een ontheffing niet nodig. Het gaat erom dat de voorzorgsmaatregel zorgt dat de functionaliteit van voortplantings- en/of vaste rust- en verblijfplaatsen van de aanwezige beschermde soort blijft behouden en de betreffende soort niet gedood, verwond of verstoord wordt.

De voorzorgsmaatregelen worden als randvoorwaarde meegegeven aan de aannemer. Indien dit niet wenselijk of mogelijk is, dan dienen mitigerende maatregelen genomen te worden om de optredende effecten te verzachten. Omdat sprake is van het overtreden van één of meerdere verbodsbepalingen, moet een ontheffing worden aangevraagd. In specifieke gevallen geldt een vrijstelling van ontheffingsplicht als ruimtelijke ontwikkelingen uitgevoerd worden volgens een goedgekeurde gedragscode.

Opzettelijkheid

In de Wnb is voor veel verbodsbepalingen de term opzettelijk van toepassing. Niet-opzettelijke handelingen waarbij verbodsbepalingen overtreden worden zijn niet verboden. Daarbij is van belang dat het Europese Hof van Justitie in zijn jurisprudentie heeft bepaald dat onder opzet ook voorwaardelijke opzet moet worden begrepen: "Daarvan is sprake als iemand een handeling verricht en daarbij bewust de aanmerkelijke kans aanvaardt dat zijn gedragingen schadelijke gevolgen hebben voor een dier of plant".

Wezenlijke invloed

Met de term 'wezenlijke invloed' wordt bedoeld op een wezenlijk negatieve invloed op een soort of populatie. Om te bepalen of sprake is van een wezenlijk (negatieve) invloed dienen de effecten van de activiteiten of werkzaamheden op de populatie te worden onderzocht. Of hiervan sprake is hangt af van de lokale, regionale, landelijke en Europese stand van de soort. Op welk van deze niveaus de effecten op een soort moeten worden onderzocht, hangt af van de soort. Er is geen sprake van een wezenlijke invloed wanneer de populatie de mogelijke negatieve effecten van de activiteiten of werkzaamheden zélf op een zodanige wijze (bijvoorbeeld doordat voldoende uitwijkmogelijkheden zijn naar een volwaardig leefgebied elders) teniet kan doen dat er geen invloed is op de huidige staat van instandhouding van de soort. In alle gevallen geldt proportionaliteit. Effecten op een zeer zeldzame soort zullen op een lager niveau moeten worden gezien dan een zeer algemene soort. Bij soorten die zich niet over grote afstanden kunnen verplaatsen, zoals amfibieën, reptielen, planten en veel soorten insecten, is eerder sprake van een wezenlijk negatieve invloed dan bij soorten die zich over grotere afstanden kunnen verplaatsen. Verder is van belang of het effect van tijdelijke of permanente aard is. Van tijdelijke effecten kan een populatie van een soort zich over het algemeen gemakkelijker herstellen dan wanneer het om een aanhoudend negatief effect gaat.

Planologische gebiedsbescherming (NNN)

Het ruimtelijk beleid voor het Natuurnetwerk Nederland, voorheen Ecologische Hoofdstructuur, is gericht op behoud, herstel en ontwikkeling van de wezenlijke kenmerken en waarden van een gebied en het effectief functioneren van de ecologische verbindingzones.

“Nee, tenzij”

De bescherming van deze waarden vindt plaats door toepassing van een specifiek afwegingskader: het zogenaamde “nee, tenzij”-regime. Dat betekent dat nieuwe plannen en projecten niet zijn toegestaan (“nee”) als deze een significant negatief effect hebben op de wezenlijke kenmerken en waarden van het gebied, tenzij daarmee een groot openbaar belang gediend is en er geen reële alternatieven voorhanden zijn. In dat geval moet de schade zoveel mogelijk beperkt worden door het treffen van mitigerende maatregelen en moet de resterende schade gecompenseerd worden. Hiervoor is goedkeuring (of een verklaring van geen bezwaar) van Gedeputeerde Staten vereist.

De provincie beschermt het NNN via het ruimtelijk beleid om ervoor te zorgen dat de omvang en kwaliteit van deze gebieden niet afneemt. Dit is geregeld in de Provinciale Ruimtelijke Verordening (PRV). Hoofdlijn is daarbij dat nieuwe ontwikkelingen in het NNN per saldo niet mogen leiden tot significante aantasting van het NNN, tenzij er een groot openbaar belang is én alternatieven ontbreken (Nee tenzij). Nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen met significante negatieve natuurgevolgen in het Natuurnetwerk Nederland zijn niet toegestaan (“nee”), tenzij groot openbaar belang en het ontbreken van alternatieven aangetoond is. Het Nee-tenzij komt uit het rijksbeleid en is uitgewerkt in de Provinciale Ruimtelijke Structuurvisie (PRS) en Verordening (PRV).

Wezenlijke kenmerken en waarden

De wezenlijke kenmerken en waarden van Natuurnetwerk Nederland zijn gekoppeld aan de natuurdoelen voor een gebied. Deze zijn te vinden in het “Natuurbeheerplan” van de betreffende provincie, de Index Natuur en Landschap en de aanwijzingsbesluiten voor de Natura 2000-gebieden voor zover de onder het Natuurnetwerk Nederland aangewezen gebieden ook in een Natura 2000-gebied liggen.

De vraag wanneer sprake is van een significant negatief effect op de wezenlijke kenmerken en waarden kan in het kader van het Natuurnetwerk Nederland niet in algemene zin beantwoord worden. In ieder geval worden alle plannen of projecten die ertoe leiden dat een deel van het netwerk een andere bestemming moet krijgen en daardoor uit de begrenzing moet worden gehaald als significant aangemerkt.

Bijlage

2. Doelstellingen Natura 2000- gebieden Rijntakken & Veluwe

Rijntakken

Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?
A004 - Dodaars	definitief	45	=	=
A017 - Aalscholver	definitief	660	=	=
A021 - Roerdomp	definitief	20	>	>
A022 - Woudaap	definitief	20	>	>
A119 - Porseleinhoen	definitief	40	>	>
A122 - Kwartelkoning	definitief	160	>	>
A153 - Watersnip	definitief	17	=	=
A197 - Zwarte stern	definitief	240	=	=
A229 - IJsvogel	definitief	25	=	=
A249 - Oeverzwaluw	definitief	680	=	=
A272 - Blauwborst	definitief	95	=	=
A298 - Grote karekiet	definitief	70	>	>

Niet-broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Populatie waarde ?	Instandhoudingsdoelstelling ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?	Relatieve bijdrage ?	Kernopgaven ?
A005 - Fuit	definitief	570	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B1	
A017 - Aalscholver	definitief	1300	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B1	
A037 - Kleine zwaan	definitief	100	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.10
A038 - Wilde zwaan	definitief	30	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B2	3.10
A041 - Kolgans	definitief	180100	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		3.10
A041 - Kolgans	definitief	35400	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	A1	
A043 - Grauwe gans	definitief	21500	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		3.10
A043 - Grauwe gans	definitief	8300	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B2	

A045 - Brandgans	definitief	5200	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		3.10
A045 - Brandgans	definitief	920	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A048 - Bergeend	definitief	120	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B2	
A050 - Smient	definitief	17900	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	B2	3.10; 3.12,W
A051 - Krakeend	definitief	340	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A052 - Wintertaling	definitief	1100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A053 - Wilde eend	definitief	6100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A054 - Pijlstaart	definitief	130	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A056 - Slobeend	definitief	400	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A059 - Tafeleend	definitief	990	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	3.12,W
A061 - Kuifeend	definitief	2300	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A068 - Nonnetje	definitief	40	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B1	3.12,W
A125 - Meerkoet	definitief	8100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B2	
A130 - Scholekster	definitief	340	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A140 - Goudplevier	definitief	140	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	
A142 - Kievit	definitief	8100	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	B2	3.12,W
A151 - Kempfaan	definitief	1000	maximum	Foerageergebied	=	=	B1	
A156 - Grutto	definitief	690	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A160 - Wulp	definitief	850	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A162 - Tureluur	definitief	65	gemiddelde	Slaap- en rustplaats en foerageergebied	=	=	C	3.12,W
A702 - Toendrarietgans	definitief	2800	maximum	Slaap- en rustplaats	=	=		
A702 - Toendrarietgans	definitief	125	gemiddelde	Foerageergebied	=	=	C	

Veluwe

Habitattypen

Habitattype ?	Habitatsubtype ?	Status doel ?	Oppervlakte ?	Kwaliteit ?
H2310 - Stuifzandheiden met struikhei		definitief	>	>
H2320 - Binnenlandse kraaiheibegroeiingen		definitief	=	=
H2330 - Zandverstuivingen		definitief	>	>
H3130 - Zwakgebufferde vennen		definitief	=	=
H3160 - Zure vennen		definitief	=	>
H3260A - Beken en rivieren met waterplanten	waterranonkels	definitief	>	>
H4010A - Vochtige heiden	hogere zandgronden	definitief	>	>
H4030 - Droge heiden		definitief	>	>
H5130 - Jeneverbesstruwelen		definitief	=	>
H6230* - Heischrale graslanden		definitief	>	>
H6410 - Blauwgraslanden		definitief	>	>
H7110B* - Actieve hoogvenen	heideveentjes	definitief	>	>
H7140A - Overgangs- en trilvenen	trilvenen	definitief	=	=
H7150 - Pioniervegetaties met snavelbiezen		definitief	>	>
H7230 - Kalkmoerassen		definitief	=	=
H9120 - Beuken-eikenbossen met hulst		definitief	>	>
H9190 - Oude eikenbossen		definitief	>	>
H91D0* - Hoogveenbossen		ontwerp	=	=
H91E0C* - Vochtige alluviale bossen	beekbegeleidende bossen	definitief	=	>

Habitatrichtlijnsoorten

Soort ?	Status doel ?	Populatie ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?
H1042 - Gevlekte witsnuitlibel	definitief	>	>	>
H1083 - Vliegend hert	definitief	>	>	>
H1096 - Beekprik	definitief	>	>	>
H1163 - Rivierdonderpad	definitief	>	>	=
H1166 - Kamsalamander	definitief	=	=	=
H1318 - Meervleermuis	definitief	=	=	=
H1831 - Drijvende waterweegbree	definitief	=	=	=

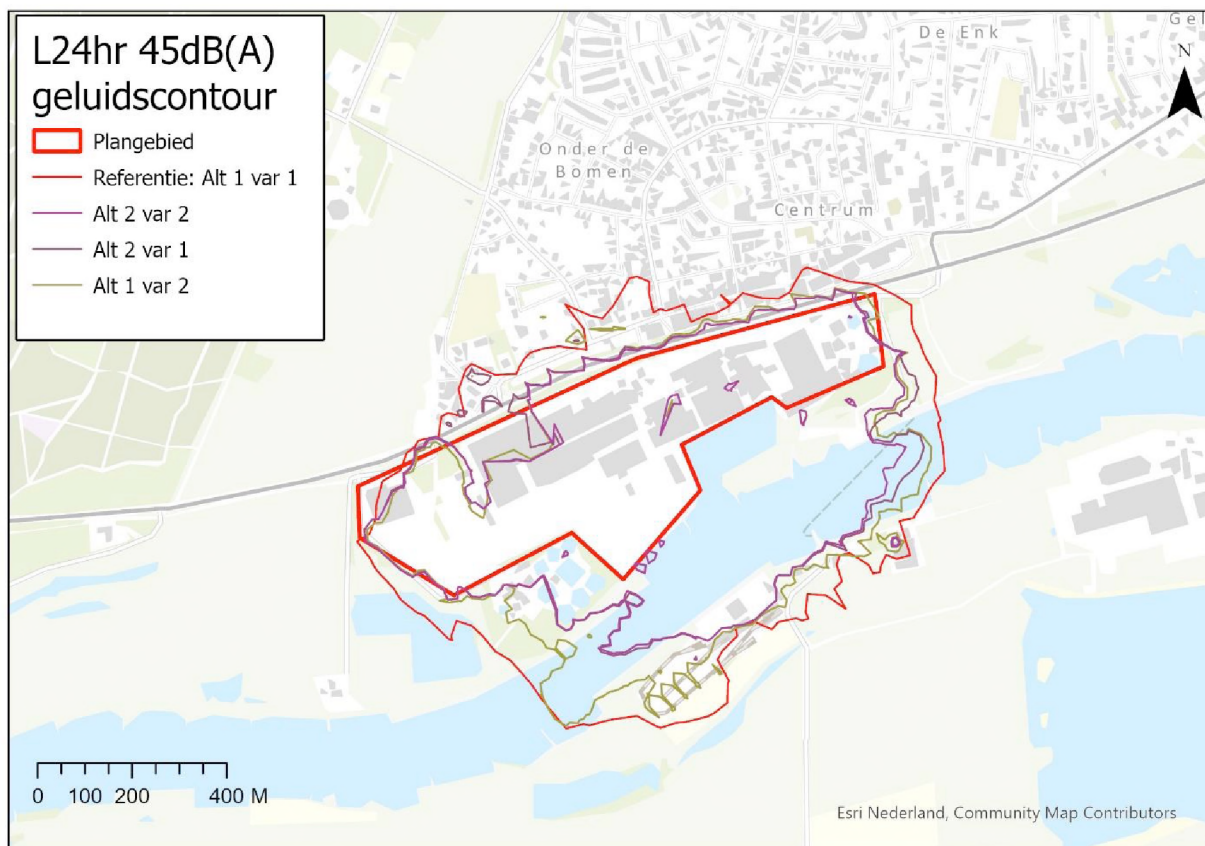
Broedvogels

Soort ?	Status doel ?	Aantal broedparen ?	Omvang leefgebied ?	Kwaliteit leefgebied ?
A072 - Wespendief	definitief	100	=	=
A224 - Nachtzwaluw	definitief	610	=	=
A229 - IJsvogel	definitief	30	=	=
A233 - Draaihals	definitief	(her)vestiging	>	>
A236 - Zwarte specht	definitief	400	=	=
A246 - Boomleeuwerik	definitief	2400	=	=
A255 - Duinpieper	definitief	(her)vestiging	>	>
A276 - Roodborsttapuit	definitief	1100	=	=
A277 - Tapuit	definitief	100	>	>
A338 - Grauwe klauwier	definitief	40	>	>

Bijlage

3. Geluidscontouren

Toelichting figuur: de rode lijn geeft de geluidscontouren (45 dB(A) in de referentiesituatie aan: de overige lijnen betreffen de 45 dB(A) L24 contour van de verschillende varianten